

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het Proces van den Vos Reynaerde of een Vlaams strafgeding uit de XIIIe eeuw.

Het onderwerp van de lezing luidt : *Het Proces van den Vos Reynaerde*.

De bedoeling is niet de literaire waarde te bespreken van de talrijke Reynaertverhalen, ook niet van het XIIIe eeuwse Vlaamse gedicht *Van den Vos Reynaerde*, evenmin de filiatie na te gaan van die verhalen, o.a. de vraag te onderzoeken of de Vlaamse *Reynaert* een loutere bewerking is van een Frans voorbeeld, de branche *Li Plaid*, toegeschreven aan P. de St. Cloud, of trachten uit te maken of de Vlaamse *Reynaert* niet alleen oorspronkelijk Vlaams werk is wat de redactie en de voorstelling betreft, maar ook gedeeltelijk teruggaat op een eigen Vlaamse traditie.

Terloops mag wel worden aangestipt dat het voldoende schijnt vast te staan, dat de auteur van het gedicht *Van den Vos Reynaerde* inspiratie gezocht heeft «uten walschen boucken» (vermoedelijk in de branche *Li Plaid*), maar ook dat zijn bewerking literair gesproken veel beter is dan het Franse voorbeeld, o.a. wat de eenheid van het verhaal, de verdeling in zangen, en de levendigheid betreft.

Het opzet is wel : *Het Reynaert-verhaal, en in het bijzonder de Vlaamse tekst, « Van den Vos Reynaerde », te ontleden als proces, als rechtsgeding, als parodie van het gerecht*; en aldus, tevens, de waarde na te gaan, van dit meesterwerk uit onze literatuur, voor de geschiedenis van het middeleeuwse strafrecht en strafprocesrecht.

Zoals alle middeleeuwse vorsten, roept Koning Nobel zijn Hof, zijn Curia samen om recht te doen wedervaren aan zijn onderdanen. Het Hof is een eigenlijke rechtbank, een rechtsprekend college. Het gaat hier niet om het verblijf van de vorst, de hofhouding, maar het betreft de Assisen van de hoogste rechtbank in het Rijk.

Zoals U ziet ontmoeten wij vanaf de eerste versregels reeds rechtstermen, met een wel bepaalde betekenis.

Het is niet de Koning die zal rechtspreken. Nobel zit de Rechtbank voor. Recht wordt gesproken door de vazallen (ouden, hōghe baroenen), die hiertoe uitdrukkelijk worden opgeroepen. Recht spreken is immers

voorzitterschap van koning Nobel, over hun gelijken oordelen (*judicium parium*). Zetelen onder meer : Bruin de Beer, Isegrim de Wolf, Tibert de Kater, allen voor een van de feodale verplichtingen van de leenmannen (*consilium*). De Rijksgroten, de heren, zullen onder name heren. Deze dieren verschijnen dus voor het Hof, niet om te worden geoordeeld, maar om aan de terechtzitting actief deel te nemen.

Zulke terechtzittingen, *assisen*, worden, naar aloud Germaans gebruik, één of meermalen per jaar gehouden.

Ter gelegenheid van de terechtzitting heeft Nobel de vrede afgekondigd : alle private oorlogen, wraaknemingen, gewelddaden worden op strenge straffen verboden. Aan iedereen moet de gelegenheid worden geboden, ongestoord en vrij, naar het Hof te komen.

Op deze assisen worden de klachten voorgebracht : In tegenstelling tot het moderne inquisitoriaal stelsel — waarbij de meeste misdrijven ambtshalve worden opgespoord, vervolgd en gestraft — werden in de middeleeuwen, in de regel, slechts vervolgingen ingespannen op klacht van de benadeelde of van diens nabestaanden (in geval van overlijden : moord, doodslag, enz.).

Tegen Reynaert worden reeds in het begin van de zitting een aantal klachten geuit :

Doe al dat hof vergadert was,
Was daer niemen dan die das,
Hine hadde te claghene over Reynaerde,
Den fellen metten roden baerde.

Reynaert wordt aangeklaagd :

I. door Isegrim de Wolf (vergezeld van zijn familieleden « magen ») :

a. Reynaert heeft zijn vrouw onteerd, Hersint de Wolvin (« Dat hi mijn wijf hevet verhoert ») ;

b. Reynaert heeft zijn kinderen mishandeld (twee zijn blind geworden) ;

c. Reynaert heeft Hersint belasterd.

2. door Courtois (« een hondekijn ») :

Reynaert heeft hem een worst onstolen.

Onmiddellijk volgt de repliek door Tibert de Kater : het was gestolen goed, dat hem, Tibert, toebehoorde.

3. door Pancer de Bever :

Reynaert es een recht mordeneere
Ende een trekere (1) ende een dief

Reynaert heeft « binnen sconinx vrede Ende binnen des coninx gheleede (2) », Cuwaert willen om het leven brengen en heeft hem verwondingen toegebracht.

Cuwaert is aanwezig : zijn verwondingen zijn als een levend bewijs van de klacht. Tevens moeten zij indruk maken. Het is een misdrijf tegen Cuwaert en tevens een misdrijf tegen de Koning (schending van de plechtig afgekondigde vrede).

In afwezigheid van Reynaert, brengt Grimbert de Das Reynaert's verdediging voor.

Na de aanklachten is het eigenlijke proces van Reynaert nog niet begonnen. Grimbert treedt niet op als advocaat van de verdediging. Hij wil het Hof er van overtuigen dat de aanklachten zonder grond zijn of niet belangrijk genoeg om vervolgingen tegen Reynaert in te spannen.

In moderne termen zouden wij zeggen : hij wil bekomen dat de zaak zonder gevolg zou geclasseerd worden.

Grimbert stelt een *reconciliatie* voor tussen de voornaamste klager, Isegrim de Wolf en de beklagde. De beweerde misdrijven van Reynaert tegen Isegrim betreffen hem en zijn familie persoonlijk. In geval van reconciliatie, van intrekking van de klacht door Isegrim, mag het Hof zich niet verder met de zaak bezighouden.

De argumentatie van Grimbert is de volgende :

I. Isegrim moet zich niet zo verontwaardigd aanstellen. Hij zelf is niet beter. Hij heeft zich ten opzichte van Reynaert steeds oneerlijk gedragen. Grimbert laat verstaan dat Isegrim zich ook aan een aantal misdrijven heeft schuldig gemaakt.

2. De aantijgingen van Reynaert tegen Hersint de Wolvin zijn geen laster. De door Reynaert verspreide geruchten berusten maar al te zeer op waarheid.

3. De schuldige verhoudingen tussen Reynaert en Hersint zijn niet strafbaar in hoofde van Reynaert, maar berusten uitsluitend op de *quade zeden* van dame Hersint :

Ik dart wel segghen over waer
Dat langer es zeven iaer
Dat Reynaert hevet hare trouwe
Omdat Hersint die scone vrouwe
Dor minne ende dor quade zede
Reynaert sinen wille dede :
Wattan, so was sciene ghenesen
Wat clagen mach daer omme wesen.

De redenering van Grimbert is niet zeer sterk : hij wil een soort verjaring inroepen... Reynaert wordt voorgesteld als een slachtoffer van de onzedelijkheid van dame Hersint. Over de beledigingen door deze feiten aan Isegrim aangedaan, rept hij geen woord.

4. Reynaert heeft Cuwaert niet mishandeld; er is geen sprake van moordpoging; Reynaert heeft alleen gebruik gemaakt van zijn correctierecht als leermeester. 's Konings vrede werd dus niet gebroken.

5. De klacht van Courtois wordt door Grimbert in dezelfde zin als door Tibert beantwoord. Voor het verlies van gestolen goed wordt geen rechtsvordering verleend. Grimbert citeert een Latijnse tekst : *Male quaesite, male perditte*.

Over recht wert men qualike quite,
Dat men hevet qualic ghewonnen.
Wie zal Reynaerde dat verjonnen,
Of hi ghestolen goet ghinc an ?
Niemen die recht versceeden can.

Grimbert besluit zijn pleidooi :

Reynaert es een gherecht man.

Sedert de vrede werd uitgevaardigd, leeft hij als een kluizenaar. Tegen deze rechtvaardige man mogen geen strafrechtelijke vervolgingen worden ingespannen.

Op het ogenblik dat Grimbert zijn pleidooi gaat besluiten komt een droeve stoet naar het Hof toe :

Het lijk van Coppe wordt met veel misbaar door haar familieleden aangedragen, voorafgegaan door Canteclaer, de vader van het slachtoffer, *sine vederen zeere slaande*.

Een nieuwe, en veel zwaardere *klacht* wordt tegen Reynaert geuit : hij heeft een *moord* gepleegd, en wel binnen de tijd van 's Konings vrede. Het is een misdrijf tegen Coppe en haar *maghen*, en tevens een misdrijf tegen de Koning. De klacht wordt uitgebracht door Canteclaer, de vader van het slachtoffer, in zijn naam en in naam van zijn kinderen.

Verzwarende omstandigheid : Reynaert had listen gebruikt : hij had zich uitgegeven voor kluizenaar en gewezen op de koninklijke vrede, om gemakkelijker zijn buit te kunnen binnenhalen.

Reynaerd, die moorddadeghe dief
Ende brechte mi zeghele ende brief
Te lesene, heere Coninc
Daer hu seghele ane hinc.
Doe ic die letteren began lesen,
Dochte mi daer an ghescreven wesen
Dat ghi haddet coninclike
Over alle huwen rike
Alle dieren gheboden vrede
Ende oec alle voghelen mede.

Canteclaer heeft elf kinderen verloren : alle werden door Reynaert vermoord. Het lijk van Coppe wordt als overtuigingsstuk aangebracht.

Deze ernstige klacht brengt een kwade wending in de zaak van Reynaert : het is duidelijk dat het Hof aan de klachten gevolg zal geven. De lezer is er van overtuigd dat het proces slecht zal verlopen : hoe zal Reynaert nog aan een veroordeling kunnen ontsnappen ?

Nobel, voorzitter van het Hof, richt zich spottend tot Grimbert de das. Hij beveelt een plechtige begrafenis voor Coppe.

Na de begrafenis van Coppe, komt het Hof opnieuw samen : Nobel overlegt met de ouden, de raadsliden. Allen zijn accoord om Reynaert te laten *dagvaarden*. Slechts op dit ogenblik is het voorafgaand onderzoek afgesloten : een ernstige klacht heeft het Hof nu eerst overtuigd dat strafrechtelijke vervolgingen tegen Reynaert noodzakelijk zijn. De dagvaarding is de eigenlijke inleiding van het strafproces.

Bruin de Beer wordt met de boodschap belast : als deurwaarder (*serjant*) aangesteld. Reynaert, een vazal van Nobel, een heer, wordt gedagvaard door een hoge dignitaris van het Hof. De dagvaarding zal aan Reynaert zelf betekend worden in zijn woning, in zijn kasteel Maupertuus. Zij wordt door Bruin *mondeling* aan Reynaert meegegeeld (of betekend)

Ende sprac : sidi in huus, Reynaert ?
Ic ben Bruun, des coninx bode
Die hevet ghezwoen bi sinen gode :
Ne comdi niet ten ghedinghe
Ende ic hu niet voer mi bringhe,
Recht te nemene ende ghevene
Hi doet hu breken ende raden.
Reynaerd, doet dat ic hu rade
Ende gaet met mi te hove waert.

Reynaert, die niet naar het Hof gegaan was, uit vrees voor de aanklachten, zal zich op de bode trachten te *wreken* en hem voor het Hof belachelijk maken (3).

Bruin de Beer wordt bij pachter Lamfried lelijk beetgenomen : hij blijft met zijn muil in de gleuf van een boomstam steken waar Reynaert een spie had uitgetrokken en wordt overladen met slagen, ver-

wondingen en beledigingen door de dorpsbewoners. Juridisch bekeken : Bruin heeft een ondeugdelijke poging tot diefstal gepleegd. Reynaert heeft Bruin verwondingen toegebracht en doen toebrengen.

Bruin gaat op zijn beurt een *klacht* tegen Reynaert bij het Hof indienen. Reynaert's zaak verslecht. Hij heeft de deurwaarder van het Hof beledigd, verwond en doen verwonden. Deze hoge dignitaris heeft hij willen overhalen tot het begaan van een misdrijf, tijdens het vervullen van een gerechtelijke opdracht.

Nobel ontsteekt in woede en roept zijn *baroenen* samen.

De *raad* werd gegeven door de meerderheid om een tweede maal te dagen, ten einde aan het Hof de gelegenheid te bieden, buiten de aanklacht, ook de verdediging te aanhoren (« *horen tale ende wedertale* »), de pleidooien van beide partijen te beluisteren. Dit is in overeenstemming met de rechtsregel dat *niemand bij verstek mocht worden veroordeeld, die niet drie-maal was gedagvaard*, en die alsdan geen wettige excuses voorbracht.

Tybert de Kater wordt als tweede *gerechtsbode* aangesteld. Hij tracht de opdracht te ontwijken, maar wordt toch benoemd. Ook hij wordt door Reynaert bedrogen. De beklaagde en de gerechtsbode trekken samen op rooftocht uit : Reynaert vertelt hem dat er vette muizen zijn in de schuur van de *pape* (de dorps-pastoor). Tybert de Kater loopt in een val, wordt mishandeld door de *pape*, diens vrouw en zoon.

Nobel roept opnieuw zijn raadsliden samen.

Grimbert de Das roept het recht voor Reynaert in om een derde maal te worden gedaagd. Zo hij dan niet verschijnt, zegt Grimbert, zal hij mogen schuldig verklaard worden aan al de misdrijven, waarvan hij be-ticht wordt.

De Koning meent dat er vermoedelijk niemand zal gevonden worden om als gerechtsbode de *derde dag-vaarding* te betekenen :

Ik wane hier niemene en es zo zot.

Grimbert de Das biedt zich aan. Hij is Reynaert's eigen neef. Hij wordt aangesteld, vertrekt en wordt ontvangen op Maupertuus.

Grimbert tracht Reynaert te overtuigen dat hij zich niet bij verstek mag laten veroordelen. Er zou immers uit volgen dat het vonnis met alle strengheid en wreedheid van de middeleeuwse procedure zou worden ten uitvoer gelegd : het beleg zou voor het kasteel Maupertuus worden opgeslagen; het zou door het vuur worden verwoest (gerechtelijke brandstichting); Reynaert zou worden terechtgesteld, zijn vrouw en en kinderen zouden worden omgebracht. De gelegenheid om zich te verdedigen mag hij niet laten voorbijgaan.

Grimbert heeft betrouwen, naar hij zegt, in de rechtskennis van Reynaert, feitelijk vooral in zijn sluwheid. Reynaert laat zich overhalen door Grimbert, neemt afscheid van vrouw en kinderen, en vergezelt Grimbert *naar het Hof*.

Onderweg spreekt hij zijn biecht.

Zonder de aanwezigheid van Grimbert zou Reynaert op reis naar het Hof weer nieuwe misdrijven gepleegd hebben.

Reynaert verschijnt voor het Hof en zal *zichzelf verdedigen*, zonder advocaat of voorspreker.

In zijn pleidooi *spreekt* hij slechts over de mishandelingen aan de rechtsboden toegebracht. Het zijn immers de voornaamste beschuldigingen in de ogen van de Koning.

1. Bruin de Beer wilde honig gaan stelen. Reynaert kan niet instaan voor de gevolgen...

2. Tybert de Kater wilde vette muizen vangen. Wat de *pape* aan Tybert deed, en Tybert aan de *pape*, zijn feiten die buiten de verantwoordelijkheid van Reynaert liggen.

Reynaert vleit de Koning door zijn macht te roemen, de straffen op te sommen die hij kan toepassen. Hij besluit zijn pleidooi met zijn betrouwen op de rechtvaardigheid van Nobel uit te spreken.

Daarop *herhalen* de dieren hun klachten :

Belijn de Ram, Bruin de Beer, Tybert de Kater, Isegrim de Wolf, Forcondet het Everzwijn, Tielcelijn de Raaf, Pancer de Bever, Bruneel de Otter, en vele anderen.

Canteclaeur ende die kindre zine,
Makeden groten vederslach.

De klagers brengen *getuigen* aan, leggen *bewijzen* voor, zoals voorgeschreven is door het recht :

Die claghen, die de dieren ontbonden,
Prouden si met goeden orconden,
Als si sculdich waren te doene.

Nobel *vraagt* aan zijn vazallen *te vonnissen* over de klachten tegen Reynaert :

Die coninc dreef die hoeghe baroenen
Te vonnesse van Reynaerts saken.

Reynaert wordt *veroordeeld* tot de galg.

Familieleden en vrienden van Reynaert (Grimbert de Das en anderen) verlaten de zitting uit protest tegen de veroordeling en tegen de straf.

Datmen Reynaert voer haren oghen
Soude hanghen alse eenen dief.

Bruin, Isegrim en Tibert worden gelast met de *ten-uitvoerlegging* van de beslissing : het oprichten van de galg en de verdere voorbereiding van de terechtstelling.

In afwezigheid van zijn grootste vijanden, spreekt Reynaert een nieuwe *rede* uit voor het Hof, en in het bijzonder voor Koning Nobel en de Koningin.

Hij tracht enige sympathie te winnen door zijn leven te verhalen.

Hij doet dan *sensationele verklaringen* :

1) Hij weet van een *samenzwering* die tegen Koning Nobel gesmeed werd door Bruin, Isegrim en andere rijksgroten (waaronder Reynaert's eigen vader en Grimbert de Das).

2) Hij is in het bezit van een verborgen *schat* (de schat van koning Ermenrijk), die hij aan koning Nobel aanbiedt, in ruil voor zijn vrijlating, t.t.z. voor genadeverlening (gratie).

De naieve vorst Nobel *verleent genade* aan Reynaert door overhandiging van een strohalm.

Doe nam die coninc een stro
Ende vergaf Reynaerde al gader.

Op zijn beurt overhandigt Reynaert het bezit van de *schat* aan de Koning, ten minste... juridisch, door de symbolische overgave van een strohalm.

Bruin en Isegrim worden *in de boeien geslagen*, in afwachting van hun proces van hoogverraad.

Reynaert zal ter bedevaart gaan naar Rome, om aan de Paus te vragen, de straf van *excommunicatie* op te heffen, die tegen hem werd uitgesproken. Niet alleen het wereldlijk strafrecht en strafprocesrecht worden in de tekst verwerkt, maar ook elementen van canoniek recht. De hofkapelaan (Belijn de Ram) overhandigt aan Reynaert bedevaartstaf en -tas, benevens een vrijgeleide.

Belijn en Cuwaert doen Reynaert uitgeleide : hij is immers een rouwmoedige en dus ook eerbiedwaardige bedevaarder geworden. Cuwaert wordt dan laffelijk door Reynaert vermoord. Reynaert en de zijnen *vluchten* uit Maupertuus.

Ontknoping van het proces :

De goedgelovige Belijn draagt het hoofd van Cuwaert in zijn tas naar het Hof. Hij verkeerde in de overtuiging dat hij belast was met een belangrijke boodschap van Reynaert aan Koning Nobel. Aldus maakt de sluwe Reynaert zich nog schuldig aan smaad aan de Koning en het Hof. Bruin en Isegrim worden vrijgelaten. De verzoening met Nobel komt onmiddellijk tot stand. Belijn en zijn nakomelingen worden overgeleverd aan de willekeur van Bruin en Isegrim. Reynaert wordt *vogelvrij verklaard*.

Hierbij worden weinig of geen procesvormen nageleefd, dit in tegenstelling tot het ganse geding, dat volgens alle regelen verliep.

De zaak komt ten einde, zonder dat de hoofdbeklaagde zijn gerechte straf heeft ondergaan.

Aldus legt het verhaal de nadruk op de wrange realiteit van de ontoereikendheid en de gebrekkigheid van de menselijke justitie.

Guido VAN DIEVOET,

Docent aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Katholieke Universiteit te Leuven.

- (1) trekere : bedrieger.
- (2) binnen des coninx gheleede : binnen het gebied waar de Koning de persoonlijke veiligheid waarborgt.
- (3) Mishandelingen tegen deurwaarders kwamen op het einde van de XIVe eeuw nog talrijk voor in Frankrijk, volgens de inleiding van de ordonnantie van 2 Juli 1388 van Karel VI: «... et que moult de foiz et souvent est advenu et advient quant aucuns de nos officiers ou commissaires, ... huissiers de nostre parlement, sergens et autres, ont fait ou voulu faire aucunes prises ou emprisonnements de personnes, et les admener a justice, pour ester a droit et recevoir punicion de leurs meffais, ... plusieurs rebellions, contradictions, empeschemens et desobeïssances leur ont esté faites; et qui pis est, plusieurs de nos dix officiers, procureurs et sergens, en faisant et exerçant leurs diz offices et exploitz, et autrement, en hayne et ou contempt d'iceulx, ont esté grandement injuriez et villenez, et très-enormement batus, mutliez et navrez, et les aucuns mors et occis; et pour ce que punicion n'en a esté faite si comme il appartenoit, plusieurs se sont abandonnez et encores abandonnent et efforcement chacun jour de perseverer en telles et greigneurs rebellions et desobeïssance contre nos

diz officiers, par quoy le bien de justice en a été souvent empeschiez et retardez; lesquelles choses sont de mauvais exemple, et ont esté faites en grant esclande et lésion de justice, et en mesprenant et offendant en moult de manières contre nostre souveraineté et royal majesté, et ou domage et préjudice de nos subgez, dont il nous desplaît forment, et non sanz cause; ...» (Jourdan, Decrusy et Isambert, *Recueil général des anciennes lois françaises depuis l'an 420 jusqu'à la révolution de 1789*, t. VI, p. 632, Parijs, 1824).

In de tweede helft van de XVIe eeuw (Februari 1580) werd door Hendrik III een ordonnantie uitgevaardigd, waarin bepaald werd dat zij die — (zoals Reynaert) — op het platteland heerlijkheden of versterkte woonsten bezaten, er toe gehouden waren in de meest nabijgelegen koninklijke stad een woonplaats te kiezen, waaraan alle exploten geldig zouden kunnen betekend worden (« Et sur la plainte a nous faite par lesdits ecclésiastiques, que pour les ports d'armes, forces et violences qu'aucuns de nos sujets commettent, sont tellement redoutez, que les sergens n'osent approcher, et n'ont sûr accès en leurs maisons pour leur donner les assignations requises en telles poursuites: avons ordonné et ordonnons que toutes personnes ayans seigneuries ou maisons fortes et autres de difficile accès, deumeurant hors des villes, seront tenus élire domicile en la prochaine ville royale de leur demeure et résidence ordinaire; et quant aux assignations et significations, sommations, commandemens et exploits, qui seront faits ausdits domiciles eslus, vaudront et seront de tel effet et valeur, comme si faits estoient a leurs propres personnes... » Tekst in Jourdan, Decrusy en Isambert, *Recueil général*, t. XIV, p. 475, Parijs, 1829).

BIBLIOGRAPHIE

- P. N. DEZAIRE, Van den Vos Reynaerde. Een Comedie van het Recht, in *De nieuwe taalgids*, XXXV, 1941, Groningen, p. 241-255.
- J. GRAVEN, *Le procès criminel du Roman de Renart. Etude du droit criminel féodal au XIIe siècle*, Genève, 1950.
- A. ESMEIN, *Histoire de la procédure criminelle en France et spécialement de la procédure inquisitoire depuis le XIIIe siècle jusqu'à nos jours*, Parijs, 1882.
- TEKSTUITGAVEN:
- Van den Vos Reynaerde, naar de thans bekende handschriften en bewerkingen kritisch uitgegeven door J. W. Muller, in *Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde*, Gent, 1914.
- Van den Vos Reynaerde, kritisch uitgegeven door J. Muller, 2e druk, in *Leidsche drukken en herdrukken*. Grote reeks I, Leiden, 1939.
- Van den Vos Reynaerde, uitgegeven naar het Comborgse en Darmstadse handschrift door F. Buitenrust Hettema, naar het Dyckse handschrift door H. Degering, 2^e druk, I Tekst, in *Zwolsche Herdrukken*, n° 18, Zwolle, 1921.
- Van den Vos Reynaerde, diplomatisch uitgegeven naar de bronnen voor het jaar 1500 door W. G. Hellinga : I Teksten, Zwolle, 1952.

Observatie en Reklassering van onaangepaste Jeugd

Het zorgwekkend vraagstuk van kinderen met gedragsmoeilijkheden en van de delinkwente jeugd heeft te allen tijde de aandacht, zowel van de openbare besturen als van het rivaat initiatief, getrokken. Over de oorzaken — endogene en vooral exogene — van dit tijdschriften en thesen uitgewijd, zodat wij hier op dit klassiek geworden onderwerp niet willen terugkomen. De naoorlogse toestanden, met de toegenomen verwildering der zeden, hebben echter aan het probleem der jeugdmisdadigheid een meer akuut karakter gegeven, en al wie belang stelt in sociale vragen en bekommerd is om het welzijn van de komende geslachten, mag voor dit meer dan ooit actuele vraagstuk niet onverschillig blijven.

Talrijke studies hebben uiteindelijk geleid tot het beschouwen van de justitiële kindbescherming als een afzonderlijke en tamelijk scherp afgebakende wetenschap, in het kader van de algemene kindbescherming. Thans wordt in de meeste Europese landen de benaming « onaangepaste jeugd » zowel op de erfelijk misdadige, de delinkwente, de moeilijk opvoedbare als op de eenvoudig verwaarloosde kinderen toegepast.

Alhoewel minderjarigen door de kinderrechter in België steeds civielrechtelijk worden behandeld, volstaat het niet tot het nemen van een maatregel over te gaan, zo deze in de praktijk slechts gedeeltelijk of onvoldoende kan uitgevoerd worden en bijgevolg aan doelmatigheid te kort schiet.

Tijdens een studieverblijf van vier maanden in de Nederlandse Rijksinstellingen voor jongens hadden wij gelegenheid om rechtstreeks kennis te nemen van de behandelingsvormen van de onaangepaste jeugd in dit land, en hebben wij de volgende essentiële verschillen in de justitiële kindbescherming en de praktische verwezenlijkingen op dit gebied met de toestanden bij ons kunnen vaststellen :

- De bevoegdheid van de Nederlandse kinderrechter is in zekere zin minder omvangrijk en de rechterlijke procedure minder soepel dan deze van de Belgisch, doch de reklasseringsmogelijkheden zijn meer uitgebreid en beter afgebakend.
- De Nederlandse opvoedingsinstellingen zijn alle gekatalogeerd en aldus in zekere zin gecentraliseerd. Over het algemeen zijn de instellingen sterk gespecialiseerd in één bepaalde vorm van opvoeding, zodat het nagestreefde doel, waarvoor plaatsing in een bijzondere inrichting wenselijk is, bijna steeds doeltreffend kan uitgevoerd worden, afgezien van het delikt of de plaatsende instantie. Immers, alle kinderen verschillen onderling in hun ganse ontwikkeling, zowel psychologische — verstand en karakter —, fysisch en sociaal, en de werkelijk onaangepaste jeugd vertoont bovendien, meer dan sociaal normaal opgroeiende jeugd, vaak psychiatrische afwijkingen of deficiënties.

Opvoedingsinstellingen, welke slechts één algemeen doel nastreven, kunnen aan deze noodwendigheden slechts partieel verhelpen.

- Het pleeggezinnensysteem is in Nederland zeer uitgebreid. In sommige provincies werden daardoor zelfs degeneratieverschijnselen bij de bevolking merkbaar, zodat men in enkele streken gedwongen was de plaatsingen tijdelijk in te krimpen.
- België telt op het ogenblik een duizendtal pleeggezinnen, welke zich hoofdzakelijk in het Waalse landsgedeelte bevinden.
- Een zeer belangrijk aandeel in de Nederlandse justitiële kindbescherming neemt het *observatiewezen* in, dat wij nader willen toelichten.

Wat is observatie ?

Onder observatie verstaat men de wetenschappelijke opsporing van alle oorzaken welke bij het kind tot één of andere vorm van onaangepastheid hebben geleid, om, na een grondige bestudering daarvan, tot een doeltreffende rechterlijke of administratieve maatregel te kunnen overgaan.

Observatie is het fundament — of zou het moeten zijn — van de justitiële kindbescherming, want een goed aangepaste behandeling of opvoeding is niet mogelijk, zonder vooraf op de hoogte te zijn van de bijzondere opvoedingsmogelijkheden van ieder geval.

Men kan onderscheiden : interne en externe observatie.

Externe observatie geschiedt op verschillende wijzen : door het maatschappelijk verslag van de afgevaardigde ter kindbescherming, door konsultatieve bureau's voor geesteshygiëne, door de diensten voor beroepsoriëntering, onderzoek door een psychiater, e.d.

Interne observatie daarentegen geschiedt in een speciaal daarvoor bestemde inrichting, waarin het te onderzoeken kind een bepaalde tijd verblijft.

De observatie-instellingen in België en in Nederland.

De Belgische kinderrechtbanken beschikken op het ogenblik over één Rijksobservatiecentrum voor jongens, te Mol. In deze instelling worden doorgaans de psychisch moest twijfelachtige of werkelijk pathologische gevallen door de kinderrechtters geplaatst, alvorens naar een andre Rijks- of private instelling over te gaan, ofwel naar huis weer te keren. De kinderrechtter neemt gewoonlijk het observatieadvies in acht vóór dat hij een definitieve maatregel treft.

Deze jongens vertonen meestal opvallende kenmerken van geestelijke deficiëntie : zwakzinnigheid, psychopathiën, enz.

Bovendien zijn er enkele private instellingen, waarvan een observatieafdeling verbonden is, en welke veel nut opleveren voor de eigen opvoedingsinstelling.

Nederland daarentegen kent reeds een twintigtal observatie-instellingen, waarvan er slechts enkele aan een eigenlijk opvoedingstehuis verbonden zijn, omdat ze toevallig door dezelfde vereniging werden gesticht. Deze observatiecentra staan dan niet, zoals in België, uitsluitend ten dienste van de opvoedingsinstelling; zij ook nemen meestendeels uitsluitend observatiegevallen aan.

Het Rijk richtte in 1950 zelf een observatiehuis op, om als model te dienen voor de reeds bestaande particuliere instellingen; er werd inderdaad ingezien dat de observatiemethoden in vele private instellingen onvoldoende werden aangepast en te konservatief bleken. Het Rijk heeft daartegen gereageerd door zelf het experiment te wagen en nieuwere opvattingen in toepassing te brengen. Zo werd dan het Rijksobservatiehuis als voorlopig en voor onbepaalde tijd opgericht.

Voor welke gevallen is interne observatie bestemd ?

Wanneer wij de bijzondere bedoeling van de interne observatie nagaan, dan zien wij dat deze in principie dezelfde is als bij de externe observatie, maar de werkwijze verschilt en het onderzoek gebeurt vollediger en grondiger. Bijgevolg moet interne observatie voorbehouden blijven voor de moeilijkst te diagnostiseren gevallen, waar externe observatie alleen ontoereikend is, zowel tot het stellen van een juiste diagnose als tot het treffen van de gepaste maatregelen. Maar al te dikwijls wordt een kind, bij gebrek aan een juiste diagnose, van de ene instelling naar de andere overgebracht wegens moeilijkheden die het overal vertoont, totdat men, ten einde raad, zijn toevlucht neemt tot in-observatie-stelling. In feite had men daarmee moeten beginnen.

In België worden doorgaans uitsluitend de psychisch zichtbaar abnormale kinderen in observatie geplaatst. Alhoewel een bijzondere observatieperiode voor deze gevallen zeer nuttig is, wil dit echter niet zeggen dat deze daarom de moeilijkste zijn. Inderdaad, na een grondig psychiatrisch en psychologisch onderzoek kan men tamelijk vlug uitmaken welke de voornaamste oorzaak van onaangepastheid is, en brengt de reklassering doorgaan geen al te ingewikkelde problemen mee.

De moeilijkste gevallen zijn vaak die van geestelijk eerder normalen, waarbij meer uitwendige factoren in het spel zijn als : ongunstig milieu (gezin, slechte kameraden, armoedige huisvesting, vrije tijd) en ook deze bij wie psychische afwijkingen minder opvallend of verborgen zijn. Inwendige (aangeboren geestes- of karakterdefecten) en uitwendige factoren kunnen bij gedragsafwijkingen, in zeer vele gevallen, alleen door grondige observatie in een bijzondere instelling, tegen elkaar worden afgewogen.

Wij zien dus dat er buiten de geesteszwakken en abnormalen nog tal van andere gevallen met de kinderrechtbank in aanraking komen, waarvoor een veelzijdig wetenschappelijk onderzoek als hulpmiddel nodig is voor de kinderrechtter, zowel wat de te nemen maatregel als de uiteindelijke reklassering betreft.

Observatiemethode

Teneinde de observatie in gunstige omstandigheden te laten verlopen, moet aan de jongens zoveel mogelijk vrijheid gelaten worden; op deze wijze kunnen ze zich volledig uitleven en is de kans voor schijn-aanpassing gering. Het onderzoek moet er toe leiden de jongens te leren kennen zoals zij werkelijk zijn.

De met observatie verband houdende vrijheid betekent enigszins een hinderpaal voor de pedagogische werking in de inrichting; derhalve moet de observatieperiode zo kort mogelijk gehouden worden, hoewel een duur van twee tot drie maanden als een noodzakelijk minimum dient beschouwd.

In de praktijk beoogt observatie twee doeleinden :

- 1° Het opsporen van alle belangrijke oorzaken, welke bijgedragen hebben tot de omstandigheden waarin het delikt bedreven werd of welke tot de gedragsafwijkingen aanleiding hebben gegeven. Derhalve dient hierin duidelijk onderscheid gemaakt tussen het aandeel, enerzijds van de exogene of uitwendige factoren (verkeerde opvoeding, onenigheid in het gezin, armoede, invloed van de film, de straat, e.a.), anderzijds van de endogene of inwendige factoren (erfelijke aanleg, aangeboren karakterdeficiënties, psychopathisme, zwakzinnigheid), om dan trachten te bepalen in welke verhouding deze beide elementen de persoonlijkheid beïnvloeden.

Dit onderscheid is ook volstrekt noodzakelijk om de graad van verantwoordelijkheid vast te stellen.

2° Aan de hand van het observatiemateriaal grijpt op het einde van de observatieperiode voor elk geval een uitvoerige bespreking door een gespecialiseerd team plaats. De bespreking heeft tot doel de resultaten van de observatie te ordenen en de exogene en endogene factoren tegen elkaar af te wegen. Zo kan men dan uiteindelijk besluiten tot een algemeen advies over de bijzondere toekomstmogelijkheden van het kind wat betreft de aard der opvoeding, de werkkapaciteiten, eventuele studies, en ook het voorzien van mogelijke recidive.

Observatie wordt niet beperkt tot een zuiver theoretisch onderzoek gedurende enkele uren. Integendeel, de ganse observatieperiode wordt van 's morgens tot 's avonds benut.

Buiten het medisch, psychiatrisch en psychologisch onderzoek zijn er nog andere belangrijke praktische observatiemiddelen. Vermelden wij hier o.m.:

- Het *milieuonderzoek*, dat vanuit de inrichting gebeurt. Dit betreft vooral het gezin, maar ook de school, de werkplaats, en eventueel inlichtingen bij verschillende instanties, welke het kind kennen.
- Het *groepsonderzoek*; het verblijf in groepsverband leent zich uitermate tot individuele observatie. De algemene houding, en vooral sociale omgang zijn een weerspiegeling van deze in de maatschappij.
- Het permanent onderzoek in de verschillende *werkplaatsen*, waardoor het psychotechnisch onderzoek grotendeels vervangen wordt. De rechtstreekse observatie van de uitvoering van een serie genormaliseerde en in moeilijkheden toenemende opdrachten in verschillende vakken (metaal- en houtbewerking, schilderwerk, metselarij, tuinbouw, enz.) biedt inderdaad een grotere borg voor het juist bepalen van alle werkkapaciteiten van het kind dan dit het geval is met een louter theoretische testmethode; denken wij in de uitoefening van een beroep maar even aan de vereiste lichamelijke geschiktheid, de ambitie, de snelheid, de netheid, de oefenbaarheid, de akkurateste, het initiatief, het inzicht en het doorzettingsvermogen. Al deze eigenschappen worden tijdens het werk nauwkeurig nagegaan en genoteerd. Voor de leerplichtigen wordt een grondig onderzoek in de school der instelling zelf gedaan.
- De *auto-anamnese*, welke bestaat in het nagaan van de interpretatie welke het kind zelf toegedaan is over zijn eigen positie en precedenten. Hier leert men nogmaals de psyche kennen en vooral ook de graad van het schuldgevoel kan aldus bepaald worden.
- De *hetero-anamnese* anderzijds bestaat in het nagaan van dezelfde verschijnselen bij anderen, gewoonlijk de ouders, en vooral wat zij over het kind denken. Dit onderzoek betekent in feite een aanvulling van het gezinsonderzoek.

Het observatieverslag

Daar al de onderzoeken — door geneesheer, psycholoog, psychiater, social assistent, groepsleider, vakleiders e.a. — onafhankelijk van elkaar gebeuren en er gedurende de observatieperiode door de observators onderling weinig wordt meegedeeld over hun bevindingen, is het onontbeerlijk dat een kollektieve bespreking wordt gehouden, waardoor tot een objectieve conclusie over het geval kan besloten worden en een advies voor de toekomst uitgesproken.

Dit advies omvat twee essentiële delen, te weten:

- *De sociale reklassering*: Deze kan o.a. gebeuren door terugplaatsing in het familiaal milieu of door plaatsing in een uitgezocht pleeggezin, door plaatsing in een tehuis met halve vrijheid, een instelling voor werkende jeugd, of een bijzondere instelling voor zwakbegaafden, in een Rijksopvoedingsgesticht, e.a. De keuze der plaatsing hangt van talrijke omstandigheden af, welke men vooraf nauwkeurig heeft ontleed en overwogen om aan het kind door de reklassering van meet af de grootste kans tot welslagen te bezorgen en verdere verwickelingen te vermijden.
- *De beroepskeuze*, welke steeds nauw verband houdt met de aard der plaatsing, en aldus van primair belang is bij de reklassering. Een beroep, uitgeoefend met arbeidsvreugde, gepaard gaande met het vooruitzicht van een degelijke broodwinning, dient beschouwd als één van de voornaamste preventieve factoren bij jeugdonaangepastheid.

Besluit

Een uitvoerig observatierapport, met een grondige, objectieve en wetenschappelijk bestudeerde prognose ten dienste van de plaatsende instantie, vertegenwoordigt zonder twijfel een der doeltreffendste preventieve middelen in het kader van de reklassering van dat gedeelte der onaangepaste jeugd, waarmee de kinderrechtbank belast is.

Indien materiële omstandigheden toelaten het voorgestelde advies volledig uit te voeren, dan helpt dit de jeugd vaak een aangepaste positie in het ingewikkeld maatschappelijk verband verwerven en wordt de kans voor recidive in vele gevallen zeer gezegd.

Observatie zou het voornaamste werkmiddel van de kinderrechtbank moeten zijn; zij zou in hoge mate hun werk verlichten en in bepaalde gevallen enigszins borg staan voor een té uitgebreid zedelijke verantwoordelijkheid, welke hun werd toegewezen in de uitoefening van hun edel ambt.

Gerard DE ROECK.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 20 December 1954.

Voorzitter : M. Fettweis.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bayot.
Advocaat-Generaal : M. Depelchin.

Strafrecht. — Eerherstel. — Het stellen onder politietoezicht krachtens art. 1 van het wetsbesluit van 10 Nov. 1945 is een vrijheidsstraf in de zin van art. 1/1^e van de wet van 25 April 1896 op het eerherstel der veroordeelden.

Het stellen onder politietoezicht, bedoeld in art. 1 van het wetsbesluit van 10 November 1945 tot vereenvoudiging der procedure in sommige gevallen van misdrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat is evenals het stellen onder het bijzonder toezicht van de politie vóór de inwerkingtreding van de wet van 9 April 1930 bij het Wetboek van Strafrecht voorgeschreven, een straf; deze maatregel is een bestanddeel van de bestraffing van de in die bepaling omschreven misdrijven.

Naar luid van art. 4, lid 1, van voormeld wetsbesluit omvat het stellen onder politietoezicht onder meer de verplichting in een bepaalde plaats te verblijven of uit sommige plaatsen verwijderd te blijven. Mitsdien wordt door deze straf de veroordeelde van een deel zijner vrijheid beroofd; zij is dus een vrijheidsstraf in de zin van artikel 1, 1^e, van de wet van 25 April 1896 op het eerherstel van veroordeelden.

Le Beau de Hermicourt.

Gelet op het bestreden arrest, de 26e Mei 1954 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel, Kamer van Inbeschuldigingstelling;

Over het eerste middel: schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, waarbij het door aanlegger ingediende verzoek om eerherstel niet ontvankelijk verklaard wordt, enerzijds niet gemotiveerd is en anderzijds, de conclusiën niet beantwoordt door aanlegger vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling genomen, waarbij deze in hoofdorde verklaarde dat het stellen onder politietoezicht, uitgesproken bij toepassing van het besluit-wet van 10 November 1945 geen straf is doch een veiligheidsmaatregel, en subsidiair, dat, zo het plaatsen onder politietoezicht een straf is, door die straf de vrijheid slechts wordt beperkt doch niet ontnomen;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat het stellen onder politietoezicht, voorzien bij het besluit-wet van 10 November 1945, een straf is, welker integrale tenuitvoerlegging het aanvangspunt van de termijn van eerherstel uitmaakt, en beslist dat aanlegger niet in de wettelijke voorwaarden verkeert om eerherstel te bekomen, om de reden dat het stellen onder politietoezicht, dat tegen hem werd uitgesproken bij vonnis van de Krijgsraad te Brussel van 18 October 1946, eerst op 18 October 1951 een einde genomen heeft en dat geen vijf jaren sedert die datum verlopen zijn;

Overwegende dat het bestreden arrest, hetwelk mitsdien met redenen omkleed is, door een eigen argumentatie de conclusiën door aanlegger in hoofdorde genomen, beantwoordt;

Overwegende dat het bestreden arrest bovendien constateert dat de conclusiën van Le Beau de Hermicourt geen enkel bestanddeel naar voren brengen dat van aard zou zijn de gronden van de vordering van de heer Procureur-Generaal tegen te spreken en dat deze motivering een volledig en passend antwoord geeft op de onderscheiden opgeworpen argumenten;

Overwegende dat het bestreden arrest gevolglijk de gronden van die vordering overneemt, volgens dewelke het stellen onder politietoezicht dient te worden gelijkgesteld met de stelling onder bijzonder toezicht der politie vermeld in artikel 7 van het Strafwetboek, sancties welke dienen te worden beschouwd als vrijheidsstraffen om wille van de verplichtingen en het verbod vrijelijk te gaan en zich op te houden, welke aan de veroordeelde opgelegd worden tot en met het verstrijken van de duur der straffen en hem gedurende dat tijdsverloop van een deel van zijn vrijheid berooft, dat er volgens de gronden van de vordering aangenomen is geweest, dat de volledige tenuitvoerlegging van de stelling onder bijzonder toezicht van de politie, vermeld in artikel 7 van het Strafwetboek, het aanvangspunt van de proeftijd voor het eerherstel uitmaakte;

Overwegende dat het bestreden arrest, door de gronden van de vordering van de Procureur-Generaal over te nemen, een passend antwoord verstrekt heeft op aanleggers subsidiaire conclusiën;

Dat de drie onderdelen van het middel in feite niet opgaan;

Over het tweede en het derde middel te zamen: schending van de wet van 25 April 1896 op het eerherstel en inzonderheid van artikel 1, 1^e, van die wet, alsmede schending « van de wet », doordat het bestreden arrest beslist dat de maatregel van stelling onder politietoezicht, omschreven in het besluit-wet van 10 November 1945, een vrijheidsstraf uitmaakt, dan wanneer die maatregel geen straf is, doch een sanctie, en dat de wetgever, zonder artikel 2 van het Strafwetboek te schenden, geen straf had kunnen stellen, na de 10e November 1945, op feiten welke gepleegd werden tussen 10 Mei 1940 en 3 September 1944, en dan wanneer, zelfs in geval bedoelde maatregel een straf uitmaakte, die maatregel dan toch ten hoogste een vrijheid beperkende doch geen vrijheid ontnemende straf is;

Overwegende dat, de stelling onder politietoezicht voorzien bij artikel 1 van het besluit-wet van 10 November 1945 tot vereenvoudiging der procedure in sommige gevallen van misdrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat; evenals de stelling onder het bijzonder toezicht van de politie, voorgeschreven bij het Strafwetboek vóór de inwerkingtreding van de wet van 9 April 1930, een straf uitmaakt; dat deze maatregel een bestanddeel is van de bestraffing van de misdrijven in die bepaling omschreven;

Overwegende dat naar luid van artikel 4, lid 1, van dat besluit-wet het stellen onder politietoezicht onder meer de verplichting omvat in een bepaalde plaats te verblijven of zich uit sommige plaatsen te verwijderen;

Overwegende dat mitsdien door deze straf de veroordeelde van een deel zijner vrijheid beroofd wordt; dat zij dus een vrijheidsstraf is naar de zin van artikel 1, 1^e, van de wet van 25 April 1896 op het eerherstel der veroordeelden;

Overwegende dat artikel 1 van het besluit-wet van 10 November 1945, waarbij ten aanzien van de hoofdstraf een verzachting van de vroegere strafwet in-

gevoerd wordt, door aan het bestrafingsstelsel een bijkomende straf toe te voegen, artikel 2 van het Strafwetboek niet heeft kunnen tegenspreken;

Over het vierde middel, doordat het bestreden arrest na beraadslaging door de Kamer van Inbeschuldigingstelling is uitgesproken geweest, zonder dat aanlegger verwittigd geweest was van de dag waarop het arrest zou uitgesproken worden, aldus zijn recht zich in de wettelijke termijn voor het Hof van Verbreking te voorzien ernstig in gevaar brengend:

Overwegende dat de voorziening binnen de wettelijke termijn is ingesteld geweest en dat aanlegger dienvolgens van generlei krenking van zijn verdedigingsrecht laat blijken;

Dat middel niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 3 Januari 1955.

Voorzitter : M. de Clippele.
Raadsheer-verslaggever : M. Delahaye.
Advocaat-generaal : Mr Mahaux.

Burgerlijke rechtsvordering. — In casu geen nieuwe eis in de zin van art. 464 Rv.

Er is geen nieuwe eis in de zin van art. 464 Rv., wanneer oorspronkelijke eiser in hoger beroep een nieuw middel zonder verzet van de tegenpartij binnen de perken van de dagvaarding subsidiair voorstelt om de schade, die het gevolg geweest is van eenzelfde fout van de tegenpartij, op een andere wijze dan de door de eerste rechter gevolgde te berekenen en te bepalen.

Bosselaers en Hannet t/ O.M., Perrault en Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.

Geletop het bestreden arrest op 9 Juli 1954 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

I. Nopens de voorziening van eerste aanlegger :

In zover zij gericht is tegen het Openbaar Ministerie :

Overwegende dat de bestreden beslissing enkel burgerlijke belangen beslecht, afgezien van de kosten jegens de openbare partij, dewelke ten laste van aanlegger gelegd werden;

Overwegende dat aanlegger desaangaande geen bijzonder middel inroep;

In zover zij gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke eisen :

A. van verweerder Perrault :

Over het eerste middel : schending van artikel 464 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, doordat het arrest aan verweerder een som van 300.000 frank wegens zedelijk nadeel verleent,

dan wanneer verweerder, naar de laatste stand van zijn voor de eerste rechter ingestelde eis tot herstel van zijn zedelijk nadeel, een vergoeding van 200.000 frank gevorderd had en het door de aangevochte beslissing verleende supplement van 100.000 frank noch door intresten, achterstallen, huurgelden en andere sinds het vonnis verschenen bijbehoorten, noch door schadevergoeding wegens het sinds genoemd vonnis geleden nadeel wordt gevormd;

Overwegende dat aanlegger gedaagd werd om zich te horen veroordelen, benevens de vergoedende en gerechtelijke intresten en de kosten, tot een globale som van 800.000 frank, onder voorbehoud van vermeerdering of vermindering in de loop des gedings, wegens stoffelijke en zedelijke schade ten gevolge van een verkeersongeval waarover hij, bij een in kracht van gewijsde gegane rechtelijke beslissing, volledig verantwoordelijk werd verklaard;

Overwegende dat verweerder voor de eerste rechter voorhield dat hij ten gevolge van het ongeval een totale en bestendige werkonbekwaamheid heeft opgelopen en de vergoedingen, die hem persoonlijk toekwamen, op een bedrag van 686.188 frank raamde, hierin begrepen een bedrag van 200.000 frank wegens zedelijke schade; dat de eerste rechter die stelling bijtrad, doch het totaal bedrag der schade op 567.611,30 frank en dit der zedelijke schade op 150.000 frank terugbracht;

Overwegende dat verweerder, in de conclusies genomen voor het Hof van Beroep, aanvoerde dat, zo de zienswijze van de eerste rechter betreffende de werkonbekwaamheid, bijgetreden werd, de zedelijke schade op 200.000 frank dient geraamd te worden, doch dat zo de werkonbekwaamheid niet als totaal en bestendig aangezien werd, zoals aanlegger het voorhield, de materiële schade wellicht diende verminderd maar dat de morele schade alsdan op 500.000 frank moest gebracht worden; dat het bestreden arrest, na verklaard te hebben dat verweerder geen volledige en bestendige werkonbekwaamheid opgelopen heeft, de stoffelijke schade op 121.444 frank en de zedelijke schade op 300.000 frank bepaalt;

Overwegende dat de bestreden beslissing, waar zij een som van 300.000 frank wegens zedelijke schade toekent, geen nieuwe eis, voor het eerst door verweerder in graad van beroep voorgesteld, ingewilligd heeft; dat zij, zonder de wetsbepaling, ingeroepen in het middel, te schenden, kon ingaan op een nieuw middel dat verweerder zonder verzet vanwege aanlegger, binnen de perken van de dagvaarding, in subsidiaire orde, voorstelde om de schade, die het gevolg geweest is van eenzelfde fout van aanlegger, op een andere wijze, dan die door de eerste rechter gevolgd, te berekenen en te bepalen; dat het middel in rechte niet opgaat;

Over het tweede middel : schending van artikel 97 van de Grondwet en artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat aanlegger in zijn regelmatig bij het Hof van Beroep ingediende bijkomende conclusies middelen had laten gelden tegen de redenen welke verweerder inriep tot staving van zijn eis tot verhoging van de schadevergoeding wegens zedelijk nadeel,

dan wanneer het arrest zich ertoe beperkt het zedelijk nadeel van verweerder te ramen op 300.000 frank, zonder de conclusies van aanlegger te beantwoorden;

Overwegende dat aanlegger in zijn conclusies het principe van de vergoeding wegens zedelijk nadeel niet betwistte; dat de betwisting enkel het bedrag er van betrof;

Overwegende dat hij zich in zijn eerste conclusies voor het Hof van Beroep beperkte bij de opmerking dat het bedrag van 150.000 frank waarop de eerste rechter het zedelijk nadeel geraamd had, overdreven was en vroeg die schade op 50.000 frank te ramen; dat hij in zijn tweede conclusies aanvoerde dat « de ongestaafde aanspraken van Perrault nopens zijn zogenaamde arbeidsongeschiktheid evenmin mogen uitlopen op de toekenning van schadevergoeding wegens zedelijk nadeel als aan de toekenning van schadevergoeding wegens stoffelijk nadeel »;

Overwegende dat, waar aanlegger zich beperkte bij een bewering, waaruit hij geen enkel precies argument afleidde dat dienstig kon zijn bij de berekening van het betwist bedrag der zedelijke schade, de rechter over de grond het vermocht dit bedrag te bepalen op de som die hem gepast bleek zonder stil te staan bij aanleggers beschouwing; dat het middel niet kan aangenomen worden;

B. van verweersters, Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel:

Overwegende dat aanlegger geen middel inroept;

II. Nopens de voorziening van tweede aanlegger, burgerlijk verantwoordelijke partij:

Overwegende dat het niet blijkt dat de voorziening betekend werd aan de partijen waartegen zij gericht is; dat zij derhalve, bij toepassing van artikel 418 van het Wetboek van Strafvordering, niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorzieningen;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 31 Mei 1955.

Zetel: M.M. Vranckx, voorzitter-verslaggever.
Mast en Buch.

Auditoraat: M.M. Senelle en Similon. ,

Advocaten: Mrs Tielemans en Boon.

1. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Vorm. — Aantekening ter post. (1)
2. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Termijnen. (1)
3. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Datum. (1)
4. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Bevoegdheid. (2)
5. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Middel. (3)
6. Rijkspersoneel. — Tijdelijk personeel. (4 en 5)
7. Openbare ambtenaren. — Toestanden. — Detachering. (5)
8. Administratieve akten. — Kennisgeving. (6)
9. Administratieve akten. — Geldigheid. — Schending van de wet. (6)
10. Administratieve akten. — Geldigheid. — Afwijding van macht. (7)
11. Openbare ambtenaren. — Inrichting der kaders en betrekkingen. (7)

1. De aantekening ter post heeft tot doel aan het verzoekschrift vaste datum te geven.

Een verzoekschrift dat bij de Raad van State niet bij ter post aangetekend schrijven is ingestuurd, is maar ontvankelijk zo het binnen de voor het indienen van het beroep bepaalde termijnen vaste datum verkrijgt.

Deze vaste datum kan blijken uit het aangetekend schrijven waarbij de griffie van de Raad van State een afschrift van het verzoekschrift aan de tegenpartij toezendt.

Doch niet uit de inschrijving van de ontvangst van het verzoekschrift in de griffieregisters.

2. De Raad van State is bevoegd om kennis te nemen van een beroep waarbij een beambte de vernietiging vraagt van een beslissing die hij beweert met miskenning van de statutaire regelen te zijn genomen, en die hij aanklaagt als een tuchtmaatregel waaraan afwijding van macht kleeft.

Weinig doet het er toe dat hij daarbij beschikt over een burgerlijke vordering om herstel van het geldelijk nadeel dat hem door die beslissing is toegebracht.

3. Niet ontvankelijk is het middel dat door geen enkel argument wordt gestaafd.
4. Ten aanzien van de tijdelijke beambten die op grond van artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 Oktober 1939, wegens hun hoge wetenschappelijke, administratieve of technische waarde en op advies van de ministerraad, voor de duur van de staat van oorlog werden benoemd, is het besluit van de Regent van 30 April 1947 niet van toepassing.
5. Evenmin ten aanzien van de bamba in vaste dienst ener openbare instelling die aldaar buiten kader is geplaatst om een bijzondere opdracht bij een openbaar bestuur te vervullen.
6. De omstandigheid dat van een akte eerst na de datum waarop zij uitwerking moest hebben, kennis werd gegeven, kan daarom de regelmatigheid er van nog niet aantasten.
7. Omdat de Minister het noodzakelijk acht, nu de organisatietaak van een dienst is beëindigd, de structuur der directie van deze dienst te wijzigen, en verder oordeelt dat het opportuun is aan het hoofd er van een ambtenaar te plaatsen die houder is van hetzelfde diploma als de hem ondergeschikte personen, en hij dientengevolge aan de opdracht van het hoofd van de dienst een einde maakt omdat deze ambtenaar aan een zodanige vereiste niet voldoet, wendt hij geenszins zijn bevoegdheid van haar wettelijk doel af.

Van Praag en Mertens t/ Belgische Staat (Minister van Volksgezondheid en van het Gezin).

Gezien de verzoekschriften ingediend door de eerste verzoeker en door hem gedagtekend respectievelijk 28 Februari 1951 en 2 April 1951;

Gezien het verzoekschrift ingediend door de tweede verzoeker en door hem gedagtekend 2 April 1951;

Gezien de drie verzoekschriften tot tussenkomst d.d. 16 Juni 1952 en 18 Augustus 1952;

Gelet op de drie bevelen d.d. 25 Juni 1952 en 18 Augustus 1952, waarbij in de drie aanvragen tot tussenkomst van Marchandise Jacques wordt bewilligd;

Gelet op het bevel d.d. 14 Februari 1955 waarbij de drie bij deze verzoekschriften ingeleide zaken wegens verknochtheid werden samengevoegd;

.....

Overwegende dat het eerste beroep, ingesteld door de eerste verzoeker, strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit d.d. 5 Januari 1951, waarbij aan zijn opdracht van directeur van administratie in het ministerie van Wederopbouw een einde wordt gemaakt vanaf 15 Januari 1951; dat dit koninklijk besluit aan verzoeker werd betekend 17 Januari 1951; dat het tweede beroep van de eerste verzoeker en het beroep van de tweede verzoeker strekken tot vernietiging van het ministerieel besluit d.d. 13 Januari 1951, waarbij de tussenkomende partij, Marchandise Jacques, met ingang van 1 Januari 1951 wordt benoemd tot inspecteur-generaal bij het bestuur der schade aan personen; dat dit besluit werd bekendgemaakt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad van 2 Februari 1951;

Overwegende dat de eerste verzoeker secretaris was bij de algemene directie van het Belgisch Nationaal Instituut voor radio-omroep en dat hem door de raad

van beheer een verlof zonder wedde werd toegestaan met ingang van 1 Mei 1946 voor een onbepaalde periode ten einde een bijzondere opdracht te vervullen bij het ministerie van Wederopbouw; dat hij op 1 Mei 1946 een dienstnemingscontract sloot met de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Wederopbouw, luidens welk hij voor een onbepaalde periode van af 1 Mei 1946 tijdelijk de functie van directeur van administratie in het departement van Wederopbouw zou waarnemen; dat, bij besluit van de Regent d.d. 18 November 1946, de eerste verzoeker, bij toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 October 1939 houdende oprichting van een wervingsreserve van tijdelijke agenten, «ten tijdelijken titel» werd benoemd tot directeur van administratie; dat, daar de benoemingen krachtens artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 October 1939 alleen geldig waren voor de duur van de staat van oorlog, de eerste verzoeker bij besluit van de Regent d.d. 16 September 1949 «ten tijdelijken titel in zijn functies van directeur van bestuur bij het Bestuur der schade aan personen van het Ministerie van Wederopbouw werd behouden», dat bij het bestreden koninklijk besluit d.d. 5 Januari 1951 aan zijn opdracht een einde werd gesteld vanaf 15 Januari 1951 en dat hem dit besluit op 17 Januari 1951 werd medegedeeld, met verzoek vanaf 18 Januari 1951 zich ter beschikking te stellen van de raad van beheer van het Belgisch Nationaal Instituut voor radio-omroep; dat, ten slotte, bij het bestreden ministerieel besluit d.d. 13 Januari 1951 Marchandise J. in tijdelijk verband werd benoemd tot inspecteur-generaal bij hetzelfde bestuur der schade aan personen;

Overwegende dat de tegenpartij inroept dat de ingestelde beroepen niet ontvankelijk zijn omdat zij, in strijd met de artikelen 2 en 84 van het besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, niet aan de Raad van State werden gestuurd bij ter post aangetekend schrijven;

Overwegende dat, luidens bovenvermeld artikel 2, het verzoekschrift wordt gedagtekend; dat, luidens artikel 84, alle stukken der rechtspleging per ter post aangetekend schrijven aan de Raad van State worden gestuurd en dat de verzending van deze stukken door de Raad van State wordt gedaan per ter post aangetekend schrijven met ontvangstmelding; dat het aan dit besluit van de Regent voorafgaand verslag, betreffende de datum van het verzoekschrift vaststelt dat, ten einde vaste datum te hebben waarop de termijnen bepaald bij artikel 4 zullen ingaan, het verzoekschrift per ter post aangetekend schrijven aan de griffie moet worden gezonden; dat daaruit volgt dat de vaste datum van het verzoekschrift niet blijkt uit de inschrijving van de ontvangst van het verzoekschrift op het register van de griffie; dat nochtans ter zake vaste datum aan de verzoekschriften werd gegeven door het ter post aangetekend schrijven met ontvangstmelding, waarbij de griffie aan de tegenpartij een afschrift van het verzoekschrift overmaakte; dat aldus het verzoekschrift, door de eerste verzoeker gedagtekend 28 Februari 1951, vaste datum verwierf op 8 Maart 1951; dat het eerste beroep van R. Van Praag derhalve tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat de andere twee beroepen werden ingesteld bij het verzoekschrift, door de eerste verzoeker gedagtekend 2 April 1951 en het verzoekschrift, door de tweede verzoeker gedagtekend 2 April 1951; dat die twee verzoekschriften eerst op 10 April 1951 vaste datum hebben verworven; dat die twee beroepen werden ingesteld na het verstrijken van de termijnen bepaald bij artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 Augustus 1948, en derhalve niet ont-

vankelijk zijn;

Overwegende dat de tegenpartij inroept dat de Raad van State niet bevoegd is uitspraak te doen over het beroep betreffende het koninklijk besluit van 5 Januari 1951, daar het strekt tot de erkenning van een burgerlijk recht, dat tot de bevoegdheid van de gewone rechtbank behoort;

Overwegende dat de eerste verzoeker, bij de ontwikkeling der door hem ingeroepen middelen, weliswaar onder meer laat gelden dat aan zijn functie een einde werd gemaakt zonder de opzeggingstermijn te eerbiedigen en dat hem het genot werd ontnomen van de bezoldiging waarop hij meent recht te hebben voor dienstprestaties op 16 en 17 Januari 1951; dat hij de erkenning van het recht op deze vergoedingen kan vragen voor de gewone rechtbank; dat echter uit het geheel van het verzoekschrift blijkt dat de eerste verzoeker niet de betaling vordert van vergoedingen waarop hij beweert recht te hebben, maar de vernietiging nastreeft van een beslissing, waarvan hij beweert dat zij werd genomen in strijd met statutaire bepalingen en die hij aanklaagt als een verkapte tuchtmate-regel, die door machtsafwendings is aangetast; dat zulk beroep tot vernietiging tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort;

Overwegende dat de eerste verzoeker inroept dat de bestreden beslissing artikel 6 van de Grondwet heeft geschonden; dat hij echter dit middel door geen enkel argument staft;

Overwegende dat de eerste verzoeker inroept dat de bestreden beslissing strijdig is met het besluit van de Regent d.d. 30 April 1947, houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel, inzonderheid met de artikelen 7, 8, 9, 12, 13 en 14 en dat zij bovendien strijdig is met de aanschrijving n° 251 d.d. 24 December 1949 van de Eerste-Minister;

Overwegende dat de administratieve toestand van de eerste verzoeker moet onderscheiden worden van die der agenten die, ingevolge een toelatingswedstrijd, tot de wervingsreserve behoorden en aangeworven waren krachtens het koninklijk besluit van 30 October 1939 houdende oprichting van een wervingsreserve van tijdelijke agenten; dat deze agenten de door het besluit van de Regent van 30 April 1947 gestelde voorwaarden vervulden en, volgens de tegenpartij, op grond van dit besluit opnieuw werden benoemd; dat de eerste verzoeker echter «ten tijdelijken titel» werd benoemd op grond van artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 October 1939, luidens welke de bepalingen van ditzelfde besluit niet van toepassing zijn op de personen die een hoge wetenschappelijke, administratieve of technische cultuur bezitten en aan wie de Regering, onder voorbehoud van advies van de kabinetsraad, bestuurs- of adviserende functies toevertrouwt voor de duur van de staat van oorlog; dat de toepassing van het statuut van 30 April 1947 op zijn geval alleen zou mogelijk zijn op grond van een bepaling van dit statuut;

Overwegende dat de administratieve toestand van de eerste verzoeker niet werd bepaald op grond van het besluit van de Regent van 30 April 1947; dat dit besluit in zijn artikel 5 bepaalt dat van de voorwaarden, gesteld bij het voorafgaand artikel 4, kan worden afgeweken voor personen die een hoge wetenschappelijke of technische cultuur bezitten en aan wie de Regering, op eensluidend advies van de in raad vergaderde Ministers, bestuurs- of adviserende functies van de eerste categorie kan toevertrouwen; dat de voorwaarde van afwijking ter zake niet is vervuld, daar de in raad vergaderde Ministers na 30 April 1947 geen instemming hebben betuigd; dat het advies, gegeven op 8 November 1946 door de in raad vergaderde Ministers, ter zake niet kan worden ingeroepen;

dat inderdaad op 8 November 1946 de in raad vergaderde Ministers geen bvoegdheid konden uitoefenen die hun pas door het besluit van de Regent van 30 April 1947 werd toegekend en dat bovendien het advies, gegeven op grond van het koninklijk besluit van 30 October 1939, gold voor benoemingen, waarvan de uitwerking was beperkt tot op het ogenblik dat het leger op vredesvoet werd teruggebracht, terwijl de benoemingen op grond van het besluit van de Regent van 30 April 1947 de benoemende overheden niet bindt door een beperking betreffende de duur voor welke de benoeming geschiedt;

Overwegende dat het besluit van de Regent van 30 April 1947 de administratieve toestand van de eerste verzoeker bijgevolg niet heeft beïnvloed; dat derhalve de middelen van de eerste verzoeker, die op dit besluit steunen, ter zake niet dienstig zijn; dat die toestand alleen was geregeld door de besluiten waarbij hij werd benoemd; dat de uitwerking van het benoemingsbesluit van 18 November 1946, gedaan bij toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 October 1939, ophield op 15 September 1949, dag waarop het leger op vredesvoet werd teruggebracht; dat daarna zijn administratieve toestand ten opzichte van de tegenpartij was geregeld door het besluit van 16 September 1949; dat de administratieve toestand, door dit besluit geregeld, deze is van een agent in vast verband in een openbare instelling die aldaar buiten kader wordt geplaatst om een bijzondere opdracht in een openbaar bestuur te vervullen; dat het Belgisch Nationaal Instituut voor radio-omroep, waar de eerste verzoeker secretaris was, hem een verlof toestond op grond van artikel 108bis van het statuut van het administratief, cultureel en technisch kader van het Belgisch Nationaal Instituut voor radio-omroep, om in het voordeel van het ministerie van Wederopbouw een opdracht te vervullen, met verzekering van het behoud der voordelen bedoeld in artikel 108ter van dit statuut, dat bepaalt dat de agent, die het bovenvermeld verlof bekomt, buiten kader wordt gerangschikt met het recht op bevordering buiten kader tot een hogere graad indien het lid, dat benoemd werd om de ontsane vacature aan te vullen, tot een hogere graad werd bevorderd; dat het benoemingsbesluit van 16 September 1949 verwijst naar de beslissing, genomen door de raad van beheer van het Belgisch Nationaal Instituut voor radio-omroep waarbij aan de eerste verzoeker een verlof van onbepaalde duur werd toegekend voor een speciale zending, «ten einde ter beschikking te worden gesteld van het ministerie van Wederopbouw»; dat dit besluit niet verwijst naar een ander algemeen statuut, ook niet naar dit ingevoerd door het besluit van de Regent van 30 April 1947, zodat uit het benoemingsbesluit van 16 September 1949 blijkt dat de eerste verzoeker, bij wijze van detachering, van het kader van het Belgisch Nationaal Instituut voor radio-omroep naar dit van het ministerie van Wederopbouw werd overgeplaatst; dat derhalve de hierboven aangehaalde middelen van de eerste verzoeker, die vooropstellen dat hij onder toepassing viel van het besluit van de Regent van 30 April 1947, niet kunnen worden weerhouden;

Overwegende dat de eerste verzoeker de schending inroept van het besluit van de Regent van 21 Juni 1949, houdende geldelijk statuut van het personeel der Rijksbesturen, doordat het bestreden koninklijk besluit door welk zijn opdracht een einde moest nemen op 15 Januari 1951, hem eerst op 17 Januari 1951 ter kennis werd gebracht nadat hij zijn diensten op 16 en 17 Januari gepresteerd had; dat, volgens de eerste verzoeker, het bestreden besluit «dus een terugwerkende kracht heeft»;

Overwegende dat ter zake het recht van bezoldiging voor gepresteerde diensten op 16 en 17 Januari 1951 niet dient te worden onderzocht; dat het volstaat vast te stellen dat het bestreden besluit, genomen op 5 Januari 1951, pas uitwerking had op 15 Januari 1951; dat het feit, dat het pas op 17 Januari 1951 ter kennis werd gebracht van de eerste verzoeker, de regelmatigheid van het bestreden besluit niet aantast;

Overwegende dat de eerste verzoeker een door de Minister van Wederopbouw in de Kamer van Volksvertegenwoordiger afgelegde verklaring inroept om te bewijzen dat de bestreden beslissing door machtsafwijking is aangetast, doordat de reden van de verwijdering van de eerste verzoeker van disciplinaire aard is en hij niet in de mogelijkheid werd gesteld zich te verdedigen tegen de aantijgingen welke hem ten laste worden gelegd; dat hij verder betoogt dat de Minister van Wederopbouw het doel nastreefde een ambtenaar, die zijn politieke meningen niet deelt, te verwijderen om de hogere leiding van de administratie van schade aan personen aan een politieke vriend toe te vertrouwen;

Overwegende dat, volgens de verklaringen van de Minister van Wederopbouw, de taak van de eerste verzoeker hoofdzakelijk erin bestond de Staatscommissariaten in te richten, de griffies in te stellen alsook de commissies die belast zijn met de toepassing van de verscheidene statuten; dat de tegenpartij laat gelden dat, nadat de taak van organisatie der Staatscommissariaten, griffies en commissies was geëindigd, het noodzakelijk was, om reden zelf van de achterstand in de afhandeling der dossiers, de structuur van de leiding van de dienst te wijzigen en dat zij het niet gepast oordeelde de eerste verzoeker, die geen doctor in de rechten was, leiding te laten geven aan Staatscommissarissen en aan Hoofdstaatscommissarissen; dat anderdeels niet wordt betwist dat het ambt van inspecteur-generaal reeds in het kader van 1950 was opgenomen en dat uit de benoeming tot dit ambt van Marchandise Jacques, die tijdelijk hoofdstaatscommissaris was bij de diensten der statuten van het Bestuur der schade aan personen van het ministerie van Wederopbouw, niet blijkt dat de Minister van Wederopbouw de goede werking van de dienst niet zou hebben nagestreefd,

Besluit :

Artikel 1. — De beroepen zijn verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 2.350 fr., wegens kosten voor de drie inleidende verzoekschriften en voor de drie verzoekschriften tot tussenkomst, valt voor twee derde ten laste van de eerste verzoeker, Van Praag R., en voor één derde ten laste van de tweede verzoeker, Mertens J.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 7 Januari 1955.

Voorzitter : M. De Cock.

Raadsheren : M. M. Hendrickx en de la Vallée Poussin.

Advocaat-generaal : Mr Colard.

Advocaten : Mrs Van Alsenoy en Schöller.

Handelskoop. — Door de producent opgelegde verkoopprijs. — Het recht van de producent op zijn handelsmerk strekt zich niet uit tot het recht de door hem opgelegde prijzen te doen eerbiedigen door personen, die niet contractueel met hem verbonden zijn.

Het eigendomsrecht op een handelsmerk strekt zich niet uit tot het eigendomsrecht op de koopwaar, die

onder de bescherming en onder de waarborg van het handelsmerk verkocht wordt; het merk is slechts een van de bestanddelen van het product; de koopwaar wanneer zij door de consument gekocht wordt, is uit verschillende bestanddelen samengesteld, waaronder de verpakking en het merk maar essentieel de stoffen, die het merk en de verpakking slechts dienen te waarborgen en aan te bieden.

Bovendien vertegenwoordigt het belangrijkste deel van de koop prijs gewoonlijk de waarde van de grondstof.

Door betaling van de koopwaar is de handelaar eigenaar geworden van haar verschillende bestanddelen, waarvan het onmogelijk is het merk, onder hetwelk zij verkocht wordt, los te maken.

Het recht van de eigenaar van een goed, — dat een geheel vormt — kan niet worden gesplitst in een eigendomsrecht op de waar en de verpakking en in een detentierecht op het merk, dat noodzakelijk het product moet volgen.

Anders zou het goed onvervreemdbaar worden, tenzij de verkoper de door de producent vastgestelde prijs eerbiedigt, zelfs tegen zijn wil, en zou het onmogelijk worden het tegen een lagere, maar nog winstgevendende prijs te verkopen.

Zulk stelsel zou in strijd zijn met de bestanddelen en de uitgestrektheid van het eigendomsrecht (art. 544 B.W.); het gevolg hiervan zou zijn een « jus in re » aan de eigenaar van het merk toe te kennen door zijn recht een opgelegde prijs te doen eerbiedigen, zelfs door een koper, die niet door een overeenkomst met hem verbonden is.

Het eigendomsrecht van producenten op hun handelsmerk strekt zich niet uit tot het recht de opgelegde prijzen te doen eerbiedigen door personen, die niet contractueel met hen verbonden zijn.

Het is in het belang van de verbruiker dat de waar in mededinging verkocht wordt tegen een prijs, die geen spotprijs is, maar voldoende om een redelijke winst te verschaffen.

Het algemeen belang moet worden beschermd tegen elke poging tot economische dictatuur en tegen elke willekeurige bepaling van een verkoopprijs door de producent.

Willems t / Neefs en cs.

Gelet op het vonnis dd. 18 Juni 1954 door de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen uitgesproken en regelmatig voorgebracht;

Gelet op de akte van beroep dd. 18-21 Augustus 1954 binnen de wettelijke termijn betekend ten verzoeken van Willems Alfons;

Aangezien wet betreft de ontvankelijkheid van het geding, dat door appellant in zijn besluiten de in eerste aanleg opgeworpen middelen van onontvankelijkheid der oorspronkelijke vordering worden herhaald;

Aangezien nochtans ter zitting, appellant uitdrukkelijk heeft verklaard dat, ten einde de zaken te vereenvoudigen, hij niet meer aandringt « betreffende het 3e en 4e middel van onontvankelijkheid, die bij de eerste besluiten werden opgeworpen » (pleitnota blz. 7);

Aangezien het tweede middel door de eerste rechter werd aanvaard;

Aangezien beroepen geen tegenberoep hebben ingesteld;

Aangezien de gegrondheid van het tweede middel dus niet dient onderzocht;

Aangezien wat het eerste middel betreft, dat appellant ten onrechte beweert dat de vordering ten zijnen

opzichte gesteund is op een verbintenis door hem onderschreven;

Aangezien uit de dagvaarding blijkt dat beroepen de onrechtmatige aantasting van hun eigendomsrecht op hun handelsmerken en de derde medeplichtigheid van appellant bij de overtredingen door zijn leveranciers gepleegd, tot staving van hun eis inroepen;

Aangezien dus de vraag niet steunt op een gebeurlijke contractuele fout; dat het eerste middel van onontvankelijkheid van het geding als ongegrond voorkomt;

Ten gronde:

Aangezien ten onrechte beroepen doen gelden dat appellant het beginsel van zijn verplichting de opgelegde prijzen te eerbiedigen niet meer zou betwisten;

Aangezien inderdaad hij uitdrukkelijk besluit « onder voorbehoud van hetgeen gezegd in vroegere besluiten »; dat hij in die « vroegere besluiten » in eerste aanleg, de bescherming van een opgelegde prijs, wanneer die prijs niet uit een vrije verbintenis spruit, essentieel betwist; dat zijne redenen voor de rechtbank opgeworpen door zijn besluiten voor het Hof gehandhaafd worden;

Aangezien dus dient nagegaan of een opgelegde prijs moet geëerbiedigd worden zelfs door een derde, die met de producent door geen contract verbonden is;

Aangezien het slechts daarna gebeurlijk zal moeten onderzocht worden of een eventuele voortdurende en regelmatige overtreding aan de verkoop aan opgelegde prijs door andere verkopers, het recht geeft aan appellant deze prijs niet meer te eerbiedigen;

Aangezien het vonnis a quo appellant veroordeelt omdat hij zich schuldig maakt aan een wederrechtelijk gebruik van het eigendomsrecht van beroepen op hun handelsmerken;

Aangezien nochtans het eigendomsrecht op een handelsmerk zich niet uitstrekt tot een eigendomsrecht op de koopwaar die onder de bescherming en onder de waarborg van het handelsmerk verkocht wordt; dat het merk slechts een der bestanddelen van het product uitmaakt; dat de koopwaar, wanneer zij door de consument gekocht wordt, uit verschillende bestanddelen samengesteld is, namelijk de verpakking en het merk, maar essentieel de stoffen die het merk en de verpakking slechts dienen te waarborgen en aan te bieden;

Aangezien bovendien het voornaamste deel van de verkoopprijs gewoonlijk de waarde van de grondstof zelf voorstelt;

Aangezien dus mits betaling van de koopwaar de handelaar eigenaar is geworden van haar verschillende bestanddelen, waarvan het onmogelijk is het merk onder hetwelk zij verkocht wordt los te maken;

Aangezien het recht van de eigenaar van een goed — dat een geheel vormt (zich niet kan ontbinden in een eigendomsrecht op de waar en de verpakking en in een detentierecht op het merk, dat noodzakelijk het product moet volgen);

Dat anders het goed onvervreemdbaar zou worden, tenzij de verkoper de door de producent vastgestelde prijs zou eerbiedigen zelfs tegen zijn wil en de onmogelijkheid het tot een lagere maar nog winstgevendende prijs te verkopen;

Aangezien zulk stelsel in tegenstrijd is met de bestanddelen en de uitgestrektheid van het eigendomsrecht (art. 544 B.W.B.); dat het gevolg ervan zou zijn een « jus in re » aan de eigenaar van het merk toe te kennen door zijn recht een opgelegde prijs te doen eerbiedigen, zelfs door een aankoper, die met hem door geen contract verbonden is;

Aangezien een nieuw « jus in re » door de wil van de producent alleen ingesteld, niet kan aangenomen

worden in zake van verkoop van koopwaren onder handelsmerken; dat « le droit réel ainsi créé a comme contrepartie nécessaire une obligation imposée à toute » personne de respecter la situation du titulaire; or » cette obligation des tiers ne peut résulter de la volonté du créancier; il faut qu'elle existe antérieurement à la création du droit... » (Planiol et Ripert: *Traité de Droit civil*, T. III Nr 48);

Aangezien uit bovengemelde beschouwingen blijkt dat het eigendomsrecht van beroepen op hun handelsmerken zich niet uitstrekt tot het recht de opgelegde prijzen door appellant, (die door geen contract verbonden werd) te doen eerbiedigen; dat de rechten die, door de neerlegging van een handelsmerk aan de producent behoren, beperkt worden wanneer hij van dit merk gebruik maakt om zijn product te verkopen; dat de schuld van appellant door het gebruik van het eigendomsrecht van de producenten niet bewezen is;

Aangezien weliswaar de wetgever misschien zou kunnen bepalen dat de verkoop van koopwaren onder handelsmerken en mits opgelegde prijzen — ter kennis van de verbruiker klaarblijkelijk gebracht — voor iedereen verplichtend zal zijn en dat de door de producenten vastgestelde prijzen zullen dienen geëerbiedigd,

Maar aangezien bij gebrek aan zulke wetsbepaling, het verbod door beroepen geëist een wettelijke grond mist;

Aangezien daarenboven dient aangestipt dat de belangen van de verbruiker niet dienen uit het oog verloren;

Dat wanneer de verkoopprijs, zoals ter zake, geen spotprijs is, maar voldoende is om een redelijke winst te verschaffen, de mededinging, die het leven aan de handel schenkt, trouw blijft en de verbruiker door een lagere prijs te betalen, vermeerderd zijne koopkracht;

Dat het algemeen belang dient beschermd tegen elke poging tot economische dictatuur en tegen een willekeurige bepaling van een verkoopprijs door de producent die geen rekening kan houden met de persoonlijke hoedanigheden van verstand en van werkzaamheid der uitdelers en handelaars;

Aangezien dus niet bewezen wordt dat de handeling van appellant in tegenstrijd met de openbare orde zou dienen beschouwd en dat alhoewel hij noch door een verbintenis, noch door een wetsbepaling verbonden is de opgelegde prijzen te eerbiedigen, hij nochtans een schuld zou begaan hebben met onder die prijzen koopwaren te verkopen, waarvan hij, tenminste wat hem zelf betreft, regelmatig eigenaar geworden was;

Aangezien beroepen niet bewijzen dat appellant zich schuldig zou gemaakt hebben aan derde medeplichtigheid bij de beweemde overtreding door zijn verkopers van een gebeurlijke contractuele verplichting;

Dat inderdaad uit de bestanddelen der zaak niet blijkt dat de handelaars van dewelke appellant zijne koopwaren gekocht heeft, door een contract verbonden waren zekere prijzen te eerbiedigen; dat geen enkel verkoper bekend is en het bewijs van hun gebeurlijke overtredingen niet geleverd wordt;

Aangezien uit bovengemelde redenen volgt dat, bij gebrek aan bewijs van een fout in hoofde van appellant, de eis als ongegrond voorkomt;

Aangezien dus de beweringen van appellant wat betreft de talrijke kleinhandelaars die zouden, zoals hij zelf, onder de opgelegde prijzen verkopen, ter zake zonder belang zijn;

Wat de tegeneis betreft :

Aangezien beroepen zonder twijfel vrij over hun producten beschikken; dat zij niet verplicht zijn aan appellant hunne leveringen voort te zetten; dat zij dus

geen fout hebben begaan wanneer zij elke levering van hun produkten hebben stopgezet;

Aangezien de verbintenis van appellant aan de opgelegde prijzen te verkopen tijdens de duur dat het beroep hangende zou zijn, door hem vrij onderschreven werd en dat de gevolgen van die verbintenis — die hij trouwens om de uitvoering van het vonnis a quo te vermijden, aanvaard heeft — niet aan beroepen te verwijten zijn;

Aangezien dus de tegeneis ongegrond is;

Om deze redenen,

Het Hof, gelet op artikel 24 der Wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Geeft akte aan M. Glibert, pleitbezorger, dat hij zich aanstelt voor beroepen in plaats van Mr Demeuse,

Alle verdere of tegenstrijdige besluiten van de hand zijnde,

Ontvangt het beroep, zegt het gegrond; doet het vonnis waartegen beroep, te niet. Verklaart de oorspronkelijke eis ontvankelijk, doch ongegrond; wijst beroepen ervan af en verwijst ze in de kosten.

Zegt de tegeneis ongegrond; wijst appellant ervan af en verwijst hem in de kosten.

NOOT : Het bij bovenstaand arrest vernietigde vonnis van de Rechtbank van Koophandel d.d. 18 Juni 1954 is verschenen in het R.W. 1954-1955, 764.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. -- 22 Januari 1955.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M. M. De Vreese en Van Hove.

Advocaat-generaal : Mr Matthijs.

Advocaat : Mr Kervijn.

Scheiding van tafel en bed. — Betrekkelijke bevoegdheid van de voorzitter der Rechtbank in kortgeding tot het bevelen van voorlopige maatregelen.

De voorzitter der Rechtbank in kortgeding vermag niet te beoordelen of de Rechtbank al dan niet betrekkelijk bevoegd is om kennis te nemen van de vordering tot scheiding van tafel en bed. Deze vraag behoort uitsluitend tot de bevoegdheid van de Rechtbank zelf, wanneer zij kennis nemen zal van de zaak ten gronde.

In afwachting is de voorzitter der Rechtbank, aan wie het inleidend verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed is ingediend, bevoegd om de voorlopige maatregelen te nemen.

Neyrinckx t/ Bosteels.

Advies O. M.

De heer Neyrinck Sylvain heeft binnen de wettelijke termijn, in regelmatige vorm en ontvankelijk beroep ingesteld tegen een beschikking dd. 24 December 1953, op tegenspraak tussen partijen gewezen door de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge, zetelend in kortgeding, waarbij, op vordering ingesteld door geïntimeerde — vrouw Elza Bosteels — aanlegster in zake scheiding van tafel en bed, en strekkende tot het treffen van bepaalde voorlopige maatregelen op grond van artikel 268 B.W., de heer voorzitter de door appellant van meetaf opgeworpen exceptie van onbe-

voegdheid «ratione loci» heeft afgewezen en zich territoriaal bevoegd heeft verklaard om van de eis kennis te nemen.

Waar uit de bewoordingen van artikel 234 B.W. en 875 van W.B.R.v., duidelijk blijkt, dat de territoriale bevoegdheid van de rechtbank in zake echtscheiding of scheiding van tafel en bed bepaald wordt door de echtelijke woonplaats op het ogenblik waarop de eis tot scheiding van tafel en bed wordt ingesteld, valt het niet te betwijfelen dat de eis tot scheiding van tafel en bed wordt ingesteld door het overleggen van het verzoekschrift aan de voorzitter van de rechtbank en de beschikking waarbij deze magistraat de persoonlijke verschijning van partijen vóór hem beveelt (Zie: A. Piérard, B. I, nr 259, blz. 503 tot 505).

In verband met de territoriale bevoegdheid van de rechter in kortgeding uitspraak doende bij toepassing van artikel 268 B.W., geldt echter steeds de toepassing der regelen «Accessorium sequitur principale» en «Continentia causae dividi non debet» (Piérard, B. I, nr 263, blz. 510 en 511).

Het zijn hoofdzakelijk deze beginselen die de heer voorzitter van de rechtbank te Brugge in het oog schijnt te hebben gehad, waar hij verklaard heeft dat het aan de rechtbank alleen behoort, wanneer zij kennis zal nemen van de grond van de vordering tot scheiding van tafel en bed te beslissen of zij, ja dan niet, «ratione loci» bevoegd is, maar dat, in afwachting van deze beslissing, de voorzitter van de rechtbank, aan wie het inleidend verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed werd aangeboden, bevoegd is om de voorlopige maatregelen voorzien bij artikel 268 B.W. te treffen.

Zo appellant, voor de eerste rechter zoals voor het Hof, tot staving van de door hem opgeworpen exceptie van onbevoegdheid «ratione loci» voorhoudt, dat het verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed aan de heer voorzitter der Rechtbank te Brugge overgelegd werd op 21 November 1953, dan wanneer hij in de bevolkingsregisters der gemeente Ledeberg reeds ingeschreven werd vier dagen voordien, zij op 17 November 1953, komende van Tielt, waar de echtelijke woonplaats gevestigd is, behoort het echter niet aan de voorzitter zetelend in kortgeding te beoordelen of dientengevolge de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge «ratione loci» bevoegd of onbevoegd is om van de vordering tot scheiding van tafel en bed kennis te nemen, daar deze aangelegenheid uitsluitend onder de bevoegdheid valt van de rechter die de grond van de zaak later zal dienen te beoordelen, en n.l. zal dienen na te gaan of reeds op 17 November 1953 appellant met het vereiste inzicht zijn hoofdverblijf te Ledeberg werkelijk had overgebracht, en of dit verblijf als laatste echtelijke woonplaats kan worden beschouwd.

Zo de Rechtbank te Brugge later, bij het onderzoek ten gronde, mocht beslissen dat zij «ratione loci» niet bevoegd is om van de eis tot scheiding van tafel en bed kennis te nemen, zullen de door de voorzitter in kortgeding getroffen voorlopige maatregelen van rechtswege met deze beslissing van onbevoegdheid vervallen, van zodra dit vonnis in kracht van gewijsde zal gegaan zijn.

Het wil ons derhalve voorkomen dat de voorzitter van de Rechtbank te Brugge overeenkomstig de rechtspraak van de voorzitter der Rechtbank te Brussel en te Luik zich, in het onderhavige geval, terecht «ratione loci» bevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de vordering tot het treffen van de voorlopige maatregelen voorzien bij artikel 268 B.W.

Wij besluiten dan ook tot de afwijzing van het beroep als zijnde ongegrond.

(w.g.) J. Matthijs.

Arrest

Gezien de stukken, o.m. het bevelschrift tussen partijen op tegenspraak verleend door de heer voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, zetelend in kortgeding, op 24 December 1953;

Overwegende dat de eerste rechter zich om oordeelkundige redenen, die het Hof overneemt, bevoegd heeft verklaard *ratione loci*;

Overwegende dat appellant aanvoert dat de voorzitter van de Rechtbank te Brugge, zetelend in kortgeding, kennis nemend van de vraag tot voorlopige maatregelen en constaterend dat, op het ogenblik waarop ten gronde het verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed op 21 November 1953 werd neergelegd, appellant reeds sinds 17 November 1953 was ingeschreven in de bevolkingsboeken der gemeente Ledeberg (arrondissement Gent), had dienen vast te stellen dat het geding ten gronde was ingeleid voor een territoriaal onbevoegde rechtbank en het verzoekschrift was neergelegd voor een onbevoegde voorzitter, en dat hij ook, als voorzitter in kortgeding, oordelend over de voorlopige maatregelen, niet bevoegd was *ratione loci*;

Overwegende dat de territoriale bevoegdheid in zake scheiding van tafel en bed weliswaar bepaald wordt door de echtelijke woonplaats op het ogenblik waarop de eis wordt ingesteld, i.c. op het ogenblik waarop het verzoekschrift aan de heer voorzitter der rechtbank wordt overgelegd en waarop deze magistraat de persoonlijke verschijning der partijen beveelt (artikel 234 B.W.; 875 W.B.R.; Piérard, T. I, n° 263, p. 510-511);

Overwegende dat de eerste rechter terecht besliste: 1° dat het niet aan de voorzitter zetelend in kortgeding behoort te oordelen of de Rechtbank van eerste aanleg al dan niet *ratione loci* bevoegd is om van de vordering tot scheiding van tafel en bed kennis te nemen (en n.l. te zeggen of appellant reeds op 17 November 1953 werkelijk en met het vereiste inzicht het echtelijke hoofdverblijf naar Ledeberg had overgeplaatst: (artikel 102 en vlg. B.W.), deze aangelegenheid uitsluitend vallend onder de bevoegdheid van deze rechtbank zelf wanneer zij kennis nemen zal van de grond; 2° dat, in afwachting, de voorzitter van deze rechtbank aan wien het inleidend verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed aangeboden werd, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te treffen;

Overwegende dat het hoger beroep derhalve ongegrond is;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gehoord de heer Matthys, advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies;

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond, bevestigt het bestreden bevelschrift en veroordeelt appellant in de kosten van de aanleg;

Verzendt de zaak naar de eerste rechter tot verdere behandeling.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 5 Mei 1954.

Alleenrechtsprekend Rechter : M. Van Mieghem.

Openbaar Ministerie : M. Van der Planken.

Advocaten : Mrs Clymans, Misselyn en Buysse.

Erfdienstbaarheid. — Beding van « burgerlijke huisvesting in koopakte van percelen.

Beding in koopakte, waarbij aan de kopers van percelen en aan hun rechthebbenden verboden wordt de daarop staande gebouwen te exploiteren als café, hotel, pension of restaurant.

Een dergelijk beding van « burgerlijke huisvesting » kan als een erfdienstbaarheid beschouwd worden, wanneer blijkt uit de omstandigheden dat niet bedongen is ten voordele van een persoon, doch ten behoeve van een erf, dat door dit beding een hogere waarde moet krijgen of behouden.

Wanneer dit beding bij verkopen in percelen voorkomt, moet het ene ten aanzien van het andere wederkerig als lijdend en als heersend erf worden beschouwd.

Bal t/ Schillemans en
Schillemans t/ Van Bragt.

Overwegende dat beide zaken verknocht zijn en derhalve dienen samengevoegd;

Overwegende dat de originele eis strekt tot veroordeling van verweerder om binnen de 24 uur van het tussen te komen vonnis over te gaan tot de sluiting van het café en/of ontspanningsgelegenheid met speeltuin, uitgebaat op de grond van verweerder en tot veroordeling van verweerder om aan aanleggers te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van 1.000 frank per dag vanaf de datum der dagvaarding tot aan de definitieve sluiting van deze instelling;

Overwegende dat de eis in vrijwaring strekt tot veroordeling van verweerders in vrijwaring om verweerder in hoofdeis te vrijwaren en schadeloos te stellen voor alle veroordelingen die tegen hem zouden uitgesproken worden, verder tot veroordeling van verweerders in vrijwaring om de huurovereenkomst te horen verbreken met schadevergoeding en om de villa « Gai Logis » te verlaten binnen de drie dagen van het te vellen vonnis;

Overwegende dat de eis van aanleggers gesteund is op een beding, voorkomende zowel in de akte van aankoop van aanleggers dd. 26 Maart 1932 als in de akte van aankoop van verweerder dd. 3 September 1932, waardoor het aan beide kopers van een perceel der gronden van de heer Bareel, in dezelfde straat gelegen, en aan hun rechthebbenden verboden is o.a. « de opgerichte gebouwen te exploiteren als café, hotel, pensioenhuys, restauratiehuys »;

Overwegende dat verweerder betwist dat dit beding een erfdienstbaarheid zou verwekt hebben en beweert dat het beding enkel een verplichting tegenover de koper kan uitmaken, zulks wegens de aard zelf van het verbod en wegens de afwezigheid van bepaling, in de verkoopakte van verweerder, dat de grond van aanleggers, als heersend erf moet aangezien worden;

Overwegende dat, volgens de laatste rechtsleer en rechtspraak, er meestal aangenomen wordt dat het beding van « burgerlijke huisvesting » als een erfdienstbaarheid kan aangezien worden, wanneer het blijkt uit de omstandigheden dat er niet bedongen werd ten voordele van een persoon maar wel ten

profijte van een goed dat, door dit beding, een meerderwaarde moet verkrijgen of behouden;

Overwegende dat het klaarblijkelijk is in zake dat de eensluidende bedingen, die in al de verkoopakten van deze verkaveling voorkomen, het inzicht van de verkoper zowel als van de kopers aanduiden om aan deze buurt een rustig en landelijk karakter te bewaren;

Overwegende dat over de aard van kwestieus beding nog minder kan getwijfeld worden, wanneer wij zien dat in al de verkoopakten er uitdrukkelijk vermeld wordt dat dit verbod een erfdienstbaarheid en geen persoonlijke verplichting uitmaakt;

Overwegende dat bij dergelijke verkopen in percelen, waarin dit beding voorkomt, alle percelen, het ene voor het andere, wederkerig als lijdend en als heersend erf moeten aangezien worden (zie desaan gaande H. De Page, Tr. I. dr. civ. b., T. XI, n° 499, suite, blz. 403 en 404 met rechtspraak);

Overwegende dat verweerder niet betwist dat het verhuurde als café met kindertuin door zijn huurders, verweerders in vrijwaring, uitgebaat werd, maar beweert dat hij bij de verhuring niet zou akkoord geweest zijn met zulke uitbating;

Dat het echter blijkt uit de briefwisseling tussen huurder en verhuurder dat verweerder op hoofdeis wel wist dat zijn huurders het inzicht hadden een café uit te baten en dat hij zich hiertegen nooit verzet heeft;

Overwegende dat de door aanleggers geleden schade wegens rustverstoring en mingenot gedurende ongeveer zeven maanden (van 5 Augustus 1953, datum der dagvaarding, tot 1 Maart 1954, datum waarop het verhuurde door verweerders in vrijwaring ontruimd werd) in billijkheid mag geschat worden op de som van 1.000 frank per maand, zijnde 7.000 frank tot op 1 Maart 1954;

Overwegende dat er, buiten deze vergoeding, geen andere schade door aanleggers kan aangerekend worden, zodat er geen aanleiding bestaat om hun akte te geven nopens hun voorbehoud voor verdere schadevergoeding;

.....

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

16 Maart 1955.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Rommel.

Openbaar Ministerie : M. Remerie.

Advocaat : Mr Malfait.

Strafvordering. — Nietigheid van een proces-verbaal door een officier van gerechtelijke politie opgemaakt buiten het gebied van zijn territoriale bevoegdheid.

De officieren van gerechtelijke politie, alsmede de ambtenaren en agenten door bijzondere wetten aangewezen tot de opsporing van bepaalde misdrijven, zijn slechts bevoegd tot vaststelling van misdrijven over te gaan en proces-verbaal deswege op te maken binnen de grenzen van hun territoriale bevoegdheid.

Aldus zijn de politiecommissaris en de veldwachter bevoegd binnen de grenzen hunner gemeente. De ambtenaar, die buiten zijn ambtsgebied misdrijven vaststelt en een proces-verbaal opmaakt, treedt ongetwijfeld buiten zijn bevoegdheid en het door hem aldus opgemaakt proces-verbaal is nietig en heeft geen bewijskracht in rechte. Deze nietigheid, die voortvloeit uit de niet-ervulling van wezenlijke

pleegvormen, is van openbare orde en moet derhalve door de rechtbank ambtshalve worden opgeworpen. Het proces-verbaal kan evenmin gelden bij wijze van inlichting.

O. M. t/ S.

Gezien de artikelen 191 van het wetboek van strafvordering aangeduid ter zitting door de Heer Voorzitter; 2, 12, 14 der wet van 15 Juni 1935;

I. In feite :

Overwegende dat De Splenter, veldwachter te Beveren-Leie, proces-verbaal opstelde ten laste van S. L., wegens overtreding van het artikel 12/1° K.B. 8.4.1954;

Dat proces-verbaal wordt opgesteld onder vorm van een verklaring van de veldwachter zelf wegens aanrijding tussen beklagde en Van Coillie Mariette, echtgenote De Splenter;

Dat steller van het proces-verbaal de feiten vaststelde te Bavikhove en in fine van zijn verslag bepaalde vaststellingen doet in verband met de staat van dronkenschap waarin beklagde zich zou hebben bevonden op het ogenblik van de aanrijding;

II. Wat betreft de bewijskracht van het proces-verbaal :

Overwegende dat de feiten waarvan spraak in het aanvankelijk proces-verbaal n° 150 Gemeente Beveren-Leie dd. 18 October 1954 gepleegd werden te Bavikhove en aldaar vastgesteld werden;

Overwegende dat de officieren van gerechtelijke politie alsmede de ambtenaren en agenten door bijzondere wetten aangesteld tot de opsporing van bepaalde misdrijven slechts bevoegd zijn tot vaststelling van misdrijven over te gaan en proces-verbaal deswege op te stellen binnen de grenzen van hun territoriale bevoegdheid;

dat aldus de politiecommissaris en de veldwachter bevoegd zijn binnen de grenzen van hun gemeente waar ze aangesteld zijn;

Dat de ambtenaar die buiten zijn ambtsgebied misdrijven vaststelt een proces-verbaal opstelt — ongetwijfeld buiten zijn bevoegdheid treedt;

Dat het Proces-Verbaal deswege aangetast is van nietigheid en geen bewijskracht heeft in rechte;

Dat deze nietigheid — voortspuitend uit de niet vervulling van wezenlijke pleegvormen — van openbare orde is en derhalve door de Rechtbank ambtshalve dient opgeworpen te worden (Daloz, Répertoire de Droit Criminel, V° Procès-Verbal, n° 19);

Dat beklagde aanvoert dat hij ter plaatse aan veldwachter De Splenter vroeg om de plaatselijke bevoegde veldwachter van Bavikhove op te roepen ten einde tot de vaststellingen te doen overgaan (P.V. Hulste, n° 77, dd. 29 October 1954);

Dat veldwachter De Splenter aanvoerde dat de plaatselijke veldwachter ziek was;

Overwegende dat — mocht deze bewering alhoewel zij dan niet nagegaan werd — gegrond zijn, bij de afwezigheid van de veldwachter, de Burgemeester zelf in zijn hoedanigheid van hulpofficier van de Procureur des Konings, bevoegd was om eventuele misdrijven te bekeuren;

Dat deze handelwijze — in strijd met de grondbeginselen van het recht zelf, namelijk met de rechten van de verdediging — tot noodzakelijk corrolarium heeft dat kwestieus proces-verbaal niet kan gelden ten titel van inlichting (Daloz, cfr. cit. V° Procès-Verbal, n°s 190-191);

III. Ten Gronde :

Overwegende dat weliswaar ter zitting dd. 16 Februari 1955 de veldwachter en zijn echtgenote Van Coillie Mariette als getuigen opgeroepen onder eed verklaard hebben dat beklagde op het fietspad naar links zou hebben uitgeweken;

Dat deswege niet werd uitgemaakt welke de breedte was van het fietspad; dat beklagde voorhoudt dat het fietspad zeer smal is en naar de gracht overhelt;

Dat anderzijds beklagde voorhoudt dat hij aan het stuur van de fiets van Van Coillie Mariette haperde tengevolge van een verkeerde beweging van harentwege;

Dat de verklaringen van de getuigen aldus tegengesproken worden door beklagde; dat de verklaring van beklagde in verband met de betichtingen onder littera A en C door de elementen ter zaak niet worden tegengesproken : dat, immers de stelling van beklagde even aanvaardbaar is als deze van getuigen;

Dat bij gebrek aan vaststellingen ter plaatse het wettelijk bewijs van de gegrondheid van deze betichtingen ontbreekt;

Dat betichting B niet is bewezen; dat deswege de steller van het proces-verbaal veldwachter te Hulste verklaarde dat beklagde een spraakgebrek heeft en altijd stamelt zodat de vaststellingen van veldwachter De Splenter in verband met de dronkenschap hierdoor ontzenuwd worden;

Overwegende dat de telastleggingen door het gerechtelijk onderzoek en onderzoek ter zitting als niet bewezen voorkomen;

Om deze redenen :

Ontslaat S. L., van het vervolg zonder kosten.

Kosten ten laste van de Staat.

KRIJGSRAAD TE ANTWERPEN

27 Mei 1955.

Voorzitter : Kolonel Lurot.

Burgerlijk Rechter : M. de Chaffoy de Courcelles.

O.M. : M. J. Maes.

Advocaat : Mr Calewaert.

Militair Strafrecht. — Niet-permanente wachters van de Territoriale Wacht voor Luchtafweer. — Kunnen zich niet schuldig maken aan desertie.

De leden van het niet-permanent personeel van de Territoriale Wacht voor Luchtafweer worden voor de toepassing van de beteugelende wetten en de militaire reglementen beschouwd als militairen met onbepaald verlof.

Wegens hun hoedanigheid van militairen met onbepaald verlof kunnen de niet-permanente wachters zich niet schuldig maken aan desertie, zo zij zich bij hun korps niet aanmelden ter vervulling van een prestatie; ter beteugeling van hun tekortkoming heeft de wetgever de enige gepaste maatregel voorgeschreven, die kon worden getroffen : de wederoproeping bij tuchtmaatregel voor een periode van één tot dertig dagen.

O. M. t/ Lomans.

Beticht :

van desertie, om in permissie of in verlof zijnde, zich bij zijn korps, het 22e bataljon T.W.L., niet te hebben vervoege, in vredetijd, vijftien dagen na de

19e Maart 1955, datum bij een bevel van terugkomst bepaald, eerst de 6 April 1955 zich vrijwillig aangeboden hebbend bij zijn korps. Art. 45 Mil. SWB.

Overwegende dat naar luid het Koninklijk Besluit nr 1 van 20 Mei 1939, de territoriale wacht voor luchtafweer een permanent en een niet-permanent personeel omvat ;

dat daarbij wordt gezegd dat het permanent personeel in actieve dienst is en dat zijn statuut dat is van het in actieve dienst zijnde personeel van het leger ;

dat de leden van het niet-permanent personeel, waarvan betichte deel uitmaakt, voor de toepassing van de beteugelende wetten en de militaire reglementen, beschouwd worden als militairen met onbepaald verlof ;

dat de prestaties van de wacht militaire prestaties zijn ;

dat bovendien artikel 8 van voormeld Koninklijk Besluit zegt, dat, mochten de leden van het niet-permanent personeel der wacht te kort komen aan de verplichtingen die hun krachtens dit Besluit — dat kracht van wet heeft — worden opgelegd, zij dan onder de toepassing vallen van artikel 75, littera C van de samengeschaalde wetten op de militie, de werving en de dienstverplichtingen ;

Aangezien ten deze dient aangestipt dat hier verwezen wordt naar de toepassing van artikel 75 van de samengeordende wetten op de militie, waarbij worden bedoeld de oude militiewetten samengeordend bij Koninklijk Besluit van 15 Februari 1937, oude militiewet die opgeheven werd ;

Dat niettemin de wetgever in 1939 hierdoor duidelijk te kennen gaf dat de niet-permanente wachters, in geval zij te kort kwamen aan de verplichtingen hun door het K.B. van 20 Mei 1939 opgelegd, zich, in hun hoedanigheid van militairen met onbepaald verlof, niet aan het misdrijf van desertie plichtig maakten, maar blootstelden aan een heroproeping onder wapens bij tuchtmaatregel; dat deze maatregel trouwens de enige logische en gepaste maatregel is die kan getroffen worden tegen deze militairen, die met onbepaald verlof zijn ;

Dat de toestand van de niet-permanente wachters der territoriale wacht voor luchtafweer best kan vergeleken worden met de toestand van de militairen met onbepaald verlof die zich ter schouwing moeten aanbieden, gans die dag onderworpen zijn aan de militaire strafwet, maar niettegenstaande, zo zij zich niet aanbieden, niet als deserteurs aangeschreven kunnen worden, maar bij tuchtmaatregel onder de wapens kunnen geroepen worden en zich, zo zij dan aan dit laatste oproepingsbevel geen gevolg geven, plichtig kunnen maken aan desertie ;

Overwegende dat indien moest aangenomen worden dat de niet-permanente wachters zich schuldig maken aan desertie om hun eenheid niet te hebben vervoegd ter vervulling van een der verplichtingen hun opgelegd door het K.B. van 20 Mei 1939, men tot deze ongerijmde toestand zou komen dat deze, zagezegd reeds opgeroepen militairen, een tweede maal zouden kunnen opgeroepen worden, namelijk bij tuchtmaatregel, en zich een tweede maal zouden schuldig kunnen maken aan desertie, reeds deserteur zijnde, indien zij ook aan dit tweede bevel geen gevolg geven ;

Overwegende dat hieruit duidelijk blijkt dat de niet-permanente wachters, zich wegens hun hoedanigheid van militairen met onbepaald verlof, niet aan het misdrijf van desertie plichtig kunnen maken, zo zij zich niet aanbieden in hun korps ter vervulling van een prestatie; dat de wetgever, ter beteugeling van hun tekortkoming, de enige gepaste maatregel heeft voorgeschreven die ze kon treffen: de heroproeping bij

tuchtmaatregel voor een periode van één tot dertig dagen ;

Overwegende dat het feit, zoals in de betichting omschreven, derhalve niet bewezen is ;

Om deze beweegredenen :

Gezien artikelen : 1, 7, 11, 21 van de wet van 15 Juni 1899;

181 van het Wetboek van rechtspleging bij de Landmacht, Wet van 20 Juni 1814 ;

191 van het Wetboek van Strafvordering ;

11, 18, 21, 31, 34, 35, 36, 37, 40, 41 en 68 van de Wet van 15 Juni 1935 ;

door de heer Voorzitter ter terechtzitting aangeduid :

De Krijgsraad, rechtdoende bij *tegenspraak*, verklaart betichte Lomans Jozef, voornoemd, niet plichtig aan de feiten hem ten laste gelegd in de betichting, spreekt hem vrij en stelt hem buiten zaak zonder kosten.

NOOT : De vervolgingen voor de Krijgsraad te Antwerpen aanhangig gemaakt betroffen een niet-permanente wachter van de Territoriale Wacht voor Luchtafweer, die zich niet aangeboden had op één der Zaterdagmiddagzittingen tijdens welke tussen 14 en 18 uur aan de niet-permanente wachters van zijn eenheid onderricht wordt gegeven. Hij werd vijftien dagen later als deserteur aangeschreven en vervolgd wegens overtreding van art. 45 van het Militair Strafwetboek.

In soortgelijke gevallen had de Krijgsraad steeds veroordeeld wegens desertie en bij ons weten handelen de Krijgsraden te Gent, Luik en Brussel op dezelfde wijze. Het medegedeeld vonnis van 27 Mei 1955 betekent ter zake een verrassende ommekeer van de rechtspraak.

In zijn conclusiën vestigde de verdediging hoofdzakelijk de aandacht op de inhoud van art. 8 van het Koninklijk Besluit, dat kracht van wet heeft omdat het genomen werd in het kader der volmachtwetten, maakt een onderscheid tussen het permanent en niet-permanent personeel waaruit de eenheden van de T.W.L. bestaan en bepaalt uitdrukkelijk in voormeld artikel dat 1) voor de toepassing van de beteugelende wetten (*lois répressives* in de Franse tekst) en de militaire reglementen het niet-permanente personeel beschouwd wordt als militairen met onbepaald verlof, 2) de prestaties van de wacht militaire prestaties zijn en 3) zo leden van het niet-permanent personeel te kort komen aan de verplichtingen opgelegd bij de wet, zij dan vallen onder toepassing van art. 75 littera c) van de militiewet d.w.z. bij tuchtmaatregel kunnen heropgeroepen worden voor een termijn van één tot dertig dagen.

De verdediging vroeg zich dan ook terecht af hoe de Krijgsauditeur ertoe gekomen was vervolgingen in te spannen wegens desertie tegen een niet-permanent lid van de T.W.L., dat dus volgens de wet moest behandeld worden als een militair met onbepaald verlof, en zo het tekort kwam aan zijn verplichtingen hem door de wet opgelegd — zoals in casu het geval was — zich enkel blootstelde aan een heroproeping bij tuchtmaatregel. De verdediging liet volledigheidshalve nog opmerken dat dit gevaar van heroproeping niet groot was, vermits de Minister van Landsverdediging, indien hij deze maatregel wilde treffen, zich zou moeten steunen op een artikel van de militiewetten, samengeordend bij K.B. van 15 Februari 1937, maar afgeschaft door de nieuwe militiewet van 15 Juni 1951.

Het O.M. ontwikkelde in zijn besluiten strekkende tot veroordeling van de verdachte, drie argumenten. Het voerde vooreerst aan dat bij toepassing van artikelen 7

en 1 van de wet van 15 Juni 1899 de niet-permanente leden van de T.W.L. — militairen met onbepaald verlof — geacht moesten worden in actieve dienst te zijn gans de dag of dagen hunner militaire prestatie en gedurende deze dag of dagen onder toepassing vielen van de militaire strafwet. Dit kan niet betwijfeld worden en werd overigens niet betwist. Indien derhalve deze niet-permanente wachters tijdens het vervullen ener prestatie aan de militaire strafwet onderworpen zijn waarom dan niet aan gans die strafwet? Waarom een uitzondering maken voor artikel 45 M.SWD (desertie)? Niets en vooral geen enkele tekst laat toe deze uitzondering te maken.

Tegen dit eerste argument werd echter aangevoerd dat, indien niet kan betwist worden dat de militaire strafwet — en wel in haar geheel — van toepassing is op de niet-permanente wachters wanneer zij een militaire prestatie vervullen, het hun minstens nog mogelijk moet zijn het misdrijf van desertie te plegen. Er mag immers niet uit het oog verloren worden dat zij militairen met onbepaald verlof zijn, ook tijdens hun prestatie en er een contradictie bestaat tussen deze hoedanigheid en het begrip van desertie, en dat men zich moeilijk kan voorstellen dat een niet-permanente wachter langer dan vijftien dagen van zijn eenheid verwijderd kan blijven als wanneer hij met onbepaald verlof zijnde normaal niet bij zijn eenheid moet zijn en zijn prestatie, één, twee of hoogstens acht dagen kan duren. Op dit punt van het debat ontwikkelde het O.M. zijn tweede argument, volgens welk de duur der prestatie geen invloed kan hebben op het ontstaan der desertie en haalde twee voorbeelden aan: dat van de militair met onbepaald verlof die opgeroepen werd om een kamp van 8 dagen mee te maken en na 15 dagen als deserteur wordt aangeschreven als hij zich niet aanmeldt en dat van de dienstplichtige die zich de laatste dag van zijn diensterm van zijn eenheid onwettig verwijderd en na 8 dagen eveneens als deserteur zal aangeschreven worden al had hij nog maar één dag dienst te vervullen.

Het was evenwel niet moeilijk om aan te tonen dat tussen deze voorbeelden en het geval van de niet-permanente leden der T.W.L. een essentieel verschil bestaat. De militair met onbepaald verlof, die opgeroepen wordt, is niet meer met onbepaald verlof, de dienstplichtige, die de laatste dag van zijn diensttijd deserteert is nog niet met onbepaald verlof en hun verplichtingen zullen maar normaal tot een einde komen wanneer zij hun toestand geregulariseerd zullen hebben, terwijl de niet-permanente leden der T.W.L. met onbepaald verlof zijn en blijven, ook tijdens hun prestatie.

Ten slotte zette het O.M. nog uiteen dat de beschikking van artikel 8 van het K.B. van 20 Mei 1939, dat de heroproeping bij tuchtmaatregel voorzag, geen afbreuk deed aan het recht van vervolging van de gerechtelijke macht wegens inbreuk op de wet en beide beteugelingen, de disciplinaire, overgelaten aan de militaire overheid en de gerechtelijke aan de Krijgsauditeur, totaal onafhankelijk waren van elkander. Maar het volstond dit argument in zijn uiterste consequenties te onderzoeken om het te ontzenuwen, want het leidt tot een volstrekt ongerijmde toestand: de dubbele desertie.

Immers, door zich niet aan te melden, de dag waarop hij een prestatie verschuldigd is, zou de niet-permanente wachter 15 dagen later als deserteur aangeschreven worden en als zodanig vervolgd worden, terwijl onafhankelijk daarvan de Minister van Landsverdediging op zijn beurt dezelfde niet-permanente wachter reeds deserteur, bij tuchtmaatregel onder de wapens zou kunnen roepen, met het gevolg dat, indien hij voor

de tweede maal het misdrijf van desertie zou plegen ofschoon hij al deserteur is.

Geen enkel der drie argumenten van het O.M. kon de Krijgsraad overtuigen en een vonnis van vrijspraak werd uitgesproken zoals trouwens in acht gelijkaardige gevallen, die dezelfde maand behandeld werden. Beroep werd tegen deze negen vonnissen ingeslagen.

J. Maes,

Substituut-krijgsauditeur.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

1e Kamer. — 30 November 1954.

Voorzitter : M. Dirix.

Rechters : M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs P. Van den Castele en J. Maillet.

Handelsrechtelijke verbintenis. — Voorwaardelijke verbintenis.

De ontvangst door een handelaar van een voorschot op de prijs van overneming van zijn handelszaak, en zijn verbintenis om dit voorschot terug te betalen, indien de verbintenis tot betaling van de prijs van overneming zonder oorzaak wordt, is een handelsrechtelijke verbintenis aan zijn kant.

Het oordeel omtrent het bestaan van een verbintenis onder voorwaarde gaat logisch vooraf aan het oordeel omtrent de vervulling van die voorwaarde en is derhalve van dit laatste oordeel onafhankelijk.

Van Merhaege t/ Cs. Van den Poel.

Wat betreft de feiten.

Overwegende dat de vordering tot de terugbetaling strekt van een voorschot van 100.000 fr. door eiser Leon Van Merhaege, aan de rechtsvoorgangster van verweerdere betaald op de prijs van aankoop van een handelszaak;

Overwegende dat gezegde overeenkomst van afstand en overname van de handelszaak op 13 December 1953 tot stand kwam doch dat beide partijen er naderhand aan verzaakten;

Overwegende dat de rechtsvoorgangster van verweerdere, na zich akkoord te hebben verklaard nopens die verzaking, dezelfde handelszaak opnieuw verkocht op 8 Maart 1953, aan zekere Dame Agneessens-Vincent;

Overwegende dat verweerdere staande houden dat eiser zich eveneens op dat ogenblik zou verbonden hebben tegenover hun moeder, de handelszaak persoonlijk over te nemen, indien Dame Agneessens-Vincent « om welke reden ook » aan haar verbintenis zou komen te verzaken;

Overwegende dat Dame Agneessens-Vincent, in feite, de overname niet uitvoerde en integendeel de geldigheid der door haar aangegane verbintenis tot overname betwistte;

Overwegende dat zij verweerdere heeft gedagvaard vóór de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, ten einde tegenover hen de verbreking te horen uitspreken van de overeenkomst van 8 Maart 1953 waarbij zij de handelszaak overnam;

Wat betreft de bevoegdheid ratione materiae.

Overwegende dat de ontvangst door de rechtsvoorgangster van verweerdere, die handelaarster was, van een voorschot op de prijs van overname van haar handelszaak en haar verbintenis om gezegd voorschot te

rug te betalen, indien die betaling zonder oorzaak wordt, een handelsrechtelijke verbintenis is in haar hoofde en tevens in hoofde van haar erfgenamen;

dat de Rechtbank van Koophandel aldus bevoegd is;

Wat betreft de aanvraag tot verwijzing wegens vernochtheid.

Overwegende dat verweerders beweren dat onderhavig geding zou dienen verwezen te worden naar de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen om gevoegd te worden bij de vordering door verweerders ingesteld tegen Dame Agneessens-Vincent;

Overwegende dat het terloops dient aangestipt dat de beweerde vernochtheid niet verklaard wordt te bestaan tussen het geding Vanden Poel tegen Agneessens en de « hoofdvordering » in onderhavig geding, doch wel tussen het geding Vanden Poel tegen Agneessens en de « wedereis » in onderhavig geding;

Overwegende dat er, in feite, geen vernochtheid bestaat tussen voormeld geding en de wedereis van verweerders;

dat gezegde wedereis inderdaad ertoe strekt het bestaan te horen aannemen van een overeenkomst waarvan de uitvoering, volgens verweerders, onderworpen was aan de vervulling van een voorwaarde, te weten de ontstentenis van overname van het litigieuze handelsfonds door Dame Agneessens-Vincent;

Overwegende dat het geding hangend te Antwerpen, alleen de kwestie van die voorwaarde betreft en niet die van het bestaan van de overeenkomst waarmee de beweerde voorwaarde verband zou hebben;

Overwegende dat het oordeel nopens het « bestaan van een verbintenis » onder voorwaarde logisch het oordeel voorafgaat over de « vervulling van de voorwaarde » en derhalve van dit laatste oordeel onafhankelijk is;

dat de beslissing die eerst moet uitmaken of een overeenkomst onder voorwaarde bestaat, niet kan beïnvloed worden door het onderzoek betreffende de vervulling van de voorwaarde;

Overwegende dat de voorwaarde trouwens, in de stelling van verweerders, zou bestaan in de ontstentenis van overname door Dame Agneessens-Vincent, « om welke reden ook », dit wil zeggen dat die ontstentenis eiser zou verplichten de zaak persoonlijk over te nemen zelfs wanneer Dame Agneessens-Vincent tot overname mocht verwezen worden, doch die veroordeling niet zou kunnen uitvoeren bij gebrek aan het nodig kapitaal;

Overwegende dat er enkel en alleen aanleiding zou kunnen bestaan tot gebeurlijke « opschorting » van de beslissing betreffende de uitvoering van de beweerde belofte van overname, éénmaal dat het bestaan van de voorwaardelijke belofte zou dienen aangenomen te worden;

doch overwegende dat, zoals de volgende overwegingen het zullen laten blijken, het bestaan van gezegde voorwaardelijke overeenkomst niet bewezen is;

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 26 Januari 1955.

Voorzitter : M. Deckers.

Referendaris : M. Cornet.

Advocaten : Mrs Caenepeel en Van Alsenoy.

Faillissement. — Voorrecht van de loonvordering van een concierge. — Is deze i.v.m. art. 19/4° Wet van

16 December 1851 arbeider of behoort hij tot het huispersoneel ? — Criteria van het onderscheid.

Een concierge moet als arbeider worden beschouwd, wanneer hij in dienst is van de exploitatie van de werkgever of gehecht aan de uitoefening van het beroep of bedrijf van de werkgever; daarentegen moet de concierge worden aangemerkt als behorend tot het huispersoneel, wanneer hij in dienst staat van de persoon van de werkgever of van zijn gezin.

In het onderhavige geval blijkt dat de concierge in dienst is genomen voor de behoeften van het bedrijf van de thans gefailleerde.

Zijn schuldvordering wegens loon is derhalve slechts bevoorrecht als loonvordering van een arbeider voor één maand, die het faillissement voorafgaat. (Wet van 16 December 1851, art. 19/4°).

Faillissement Segers t/ Kinget.

III. Betreffende de schuldvordering van B. Kinget :

Overwegende dat aangever een schuldvordering heeft ingediend ten bedrage van 149.333,20 fr. (verbeterd in 150.333,— fr.); dat hij vordert dat voor een bedrag van 30.000 fr. zijn schuldvordering in het bevoorrecht passief zou opgenomen worden ten titel van achterstallige lonen en voor het overige in het gewoon passief;

Dat deze schuldvordering betwist werd;

Dat de ingediende schuldvordering onderverdeeld wordt in :

1) fr. 104.333,— wegens geleende gelden met interesten; dat deze schuldvordering niet betwist blijft en partijen akkoord zijn over hare opname in het gewoon passief;

2) fr. 16.000,— zijnde het bedrag waarvoor aangever zich tegenover een derde persoon ten voordele van het faillissement borg heeft gesteld; dat aangever toegeeft dat deze schuldvordering niet vatbaar is voor toewijzing zolang niet uitgemaakt is of hij deze som moet betalen en enkel voorbehoud maakt betreffende de latere opname ervan in het passief;

3) fr. 30.000,— wegens achterstallige lonen;

Overwegende dat partijen het eens zijn dat het gaat over lonen voor de periode van 15 Maart tot 15 September 1953;

Dat de curator het bevoorrecht karakter van deze schuldvordering zetwist om reden dat de lonen waarvan sprake, vallen buiten de period edoor voorlaatste alinea van art. 19, der wet van 16 December 1851 voorzien; dat het faillissement uitgesproken werd op 25 Maart 1954;

Dat aangever thans voorhoudt dat hij als concierge bij de failliet in dienst was, dat de concierge door de rechtspraak aangezien wordt als huispersoneel (Hrb. Antwerpen, 2 Augustus 1892, P.P. 1893, P.P. 56), dat het loon van het huispersoneel bevoorrecht is voor het vervallen jaar en wat verschuldigd is op het lopende jaar; (art. 19, 4° Hyp. wet) dat hij dus recht heeft op bevoorrecht;

Dat d curator hiertegenover stelt dat, waar aangever op 1 September 1953 van de Werkrechterraad van Antwerpen een vonnis bekomen heeft waarbij het faillissement veroordeeld werd om hem de achterstallige lonen te betalen, hij zich als bediende heeft aangezien en dat zijn schuldvordering niet bevoorrecht is, vermits de schuldvordering van de bediende slechts voorrecht geniet voor de lonen verschuldigd in de zes maanden, die het faillissement voorafgaat; (art. 19, 4° hyp. wet);

Overwegende dat de overeenkomst van 29 December 1952 tussen aangever en het faillissement gesloten

niet bepaalt in welke hoedanigheid aangever aangeworven werd en enkel het bedrag van het maandloon aanduidt;

Dat de omstandigheid, welke door de curator aangehaald wordt om voor te houden dat aangever zich als bediende aanziet, niet afdoende is; dat hij laat gelden dat aangever zich tot de Werkrechtensraad heeft gewend in stede van zich te wenden tot de Vrederechter die alleen bevoegd is om de geschillen tussen de werkgever en het huispersoneel te vonnissen; dat de concierge thans niet alleen onder het huispersoneel gerangschikt wordt; dat de rechtspraak van 1892 sedert de wet van 9 Juli 1926 op de Werkrechtensraden bezwaarlijk nog steeds van toepassing kan zijn;

Dat art. 3, 2° van laatstgenoemde wet de concierge als werkmans aanziet; dat zulks het geval is wanneer de concierge in dienst is van de exploitatie van de werkgever of gehecht is aan de uitoefening van het beroep of bedrijf van de werkgever;

Dat de concierge integendeel als huispersoneel wordt aangezien wanneer hij in dienst is van de persoon van de werkgever of van zijn huisgezin (R.P.D.B. V° Conseil des Prudhommes, n° 100, 136 en 184);

Dat in het eerste geval de geschillen tussen werkgever en concierge binnen de bevoegdheid van de Werkrechtensraad valt en in het tweede geval binnen deze van de Vrederechter (art. 3, 6° der wet van 25 Maart 1876);

Dat de omstandigheid dat aangever zich tot de Werkrechtensraad gewend heeft dus niet noodzakelijk voor gevolg heeft, dat hij zich als bediende heeft aangezien vermits deze rechtsmacht ook bevoegd is in geschillen tussen werkgever en werknemer;

Overwegende dat in zake en op grond van de bewoordingen van het contract blijkt dat aangever in dienst werd genomen voor de behoeften van het bedrijf van het faillissement, vermits de overeenkomst, tezelfdertijd als de aanwerving van aangever, voorziet dat hij een som geld aan het faillissement in leen geeft voor de behoeften van het bedrijf en dat bedongen wordt;

2° vanaf 15 December 1952 en zolang voormelde lening zal bestaan, verbinden zich de echtgenoten Van Camp-Segers de heer Kinget in hun bedrijf in dienst te houden... »;

Dat uit deze bestanddelen volgt dat aangever zo hij, volgens zijn huidige stelling, als concierge in dienst was, op grond van art. 3, 2° der wet van 9 Juli 1926 als werkmans moet aangezien worden; dat zijn schuldvordering dan ook niet bevoorrecht is vermits de schuldvordering van de werkmans, luidens art. 19, 4° slechts bevoorrecht is voor een maand die het faillissement voorafgaat;

VREDEGERECHT TE BRUGGE

15 Maart 1955.

Rechter : M. Donck.

Advocaten : Mrs Six en Dinneweth.

Deurwaarder. — Aansprakelijkheid voor beroepsfout bij de verdeling van de verkoopprijs van een door hem executoriaal verkocht goed. — De deurwaarder, die verzuimt rekening te houden met zgn. buitengerechtelijke opposities, begaat een beroepsfout.

Deurwaarder heeft bij de verdeling van de verkoopprijs van een door hem executoriaal verkocht goed geen rekening gehouden met een hem door de schuldeiser per brief medegedeelde bevoorrechte

schuldvordering. Deze schuldeiser vordert schadevergoeding van de deurwaarder.

Zuiver wettelijk gezien dient alleen rekening te worden gehouden met opposities, geformuleerd en betekend zoals voorgeschreven bij art. 609 Rv.

Zonder aan bepaalde wettelijke verplichtingen te kort te komen kan de deurwaarder echter beroepsfouten begaan hebben, waardoor de bedoelde schuldeiser schade kan geleden hebben. Een louter verzuim, ook buiten elke wettelijke verplichting tot handelen, is een tot schadevergoeding verplichtende fout in de zin van art. 1382 B.W., indien moet worden aangenomen dat een voorzichtige persoon in de gegeven omstandigheden niet zou nagelaten hebben te handelen.

Niettegenstaande de strikte bepalingen van art. 609 Rv. houden de deurwaarders in de regel rekening met zgn. buitengerechtelijke opposities, zelfs wanneer zij per gewone brief zijn medegedeeld; bij ontstentenis van tegenbericht was de schuldeiser in het onderhavige geval dan ook gerechtigd te besluiten dat de deurwaarder met zijn verzoek accoord ging en met deze buitengerechtelijke vorm van oppositie genoegen nam.

De deurwaarder is derhalve aansprakelijk voor de door de schuldeiser ingevolge het foutieve verzuim van de deurwaarder geleden schade.

Hulp in Nood t/ Demulder.

Overwegende dat aanlegster verweerder betreft in betaling van een totale hoofdsom van 9.976,50 frank, 9.312,50 + 564,— te vermeerderen met de gerechtelijke intresten en de gedingskosten;

Overwegende dat deze sommen gelijk zijn aan :

1) het onbetaald gebleven saldo van een verzekeringspremie aan aanlegster verschuldigd door zekere Robert Vantorre, destijds reder te Heist a/ Zee, ingevolge verzekeringspolis betreffende zijn vissersvaartuig Z 149 « Patrick », 9.412,50 frank;

2) de gedingskosten door aanlegger uitgegeven in het geding vóór de Koophandelsrechtbank te Brugge ingespannen, ten einde Vantorre te zien veroordelen haar deze schuldvordering te betalen, 564,— frank;

Overwegende dat aanlegster haar huidige vordering grondt op de foutieve handelingen van verweerder die de verkoopprijs van bedoeld vaartuig verdeelde zonder rekening te houden met aanlegsters' bevoorrechte schuldvordering, waarvan hij nochtans het bestaan evenals het bedrag tijdig had gekend;

Feiten :

Overwegende dat verweerder op 16 April 1953 te Oostende overging tot de openbare verkoping bij rechtsmacht van het vissersvaartuig Z 149 « Patrick »;

Overwegende dat aanlegster hem voorafgaandelijk, nl. bij brief in dato 7 April 1953, had laten weten dat zij lastens de uitgewonnen eigenaar Robert Vantorre een schuldvordering had ten bedrage van 9.412,50 frank voor verzekeringspremie;

Overwegende dat zij uitdrukkelijk bepaalde dat deze schuldvordering bevoorrecht was en dat zij Vantorre voor de Koophandelsrechtbank te Brugge had gedagvaard en dat zij verweerder verzocht met haar schuldvordering te willen rekening houden bij de verdeling van de verkoopsom van het vaartuig;

Overwegende dat verweerder op dit schrijven niet reageerde en zonder rangregeling te houden, de gelden aan de hypothecaire en andere schuldeisers overhandigde, spijs het voorrecht van aanlegster;

Overwegende dat Vantorre inmiddels in falings was verklaard op 23 April 1953, dat aanlegsters' schuldvordering in het bevoorrecht passief van de failliet

word opgenomen, doch, bij ontstentenis van activa, buiten de reeds verdeelde verkoopprijs van de Z 149, steeds onbetaald is gebleven;

In rechte :

Overwegende dat het bestaan van aanlegsters' schuldvordering jegens Vantorre Robert in rechte vaststaat en overigens niet langer door verweerder betwist wordt;

Overwegende dat het bevoorrecht karakter van deze schuldvordering in een uitdrukkelijke wetsbeschikking (nl. artikel 23 van de wet van 11 Juni 1874) gevestigd wordt;

Overwegende dat verweerder evenwel terecht opmerkt dat dit voorrecht bij gebreke aan dergelijke wettekst, niet mag uitgebreid worden tot gerechtskosten, als wanneer deze, zoals in casu, geen wezenlijke accessoris zijn van de gevorderde schuld;

Overwegende dat verweerder de gegrondheid van de vordering betwist, dat zijn argumentatie als volgt kan samengevat :

1) de verkoop van het kwestieus visservaartuig Z 149 geschiedde ingevolge uitvoerend beslag, vervolgd door een hypothecaire schuldeiser;

Omwille van dit uitvoerend beslag, slaande op het voorwerp van zijn voorrecht, moest aanlegger op *straf van nietigheid* haar bevoorrechte schuldvordering doen gelden bij middel van oppositie, overeenkomstig artikel 609 Wetboek Burgerlijke Rechtspleging;

met aanlegsters' gewone brief dd. 7 April 1953 mocht verweerder, gemandateerd tot uitvoerend beslag door een hypothecaire schuldeiser, geen rekening houden,

2) doordat hij optrad voor een hypothecaire schuldeiser, mocht verweerder dezes pand in beslag nemen en te gelde maken zonder daarbij de faling in acht te nemen.

Besluit : verweerder is noch aan zijn wettelijke noch aan zijn contractuele verplichtingen tekort gekomen.

Overwegende dat de meerderheid van de auteurs en van de rechtspraak aannemen, dat, van een zuiver wettelijk standpunt uit, alleen rekening dient gehouden met opposities geformuleerd en betekend zoals voorgeschreven bij artikel 609 Wetboek Burgerlijke Rechtspleging;

dat daaruit volgt dat verweerder inderdaad gerechtigd was het gewoon schrijven van aanlegster in dato 7 April 1953 als ontoereikend te aanzien;

Overwegende dat verweerder eveneens principieel gerechtigd was, buiten de faling om, de verkoopprijs van het schip onder de belanghebbende schuldeisers te verdelen;

Overwegende dat uit deze vaststellingen echter niet noodzakelijk voortvloeit dat verweerder van elke fout en dienvolgens van elke verantwoordelijkheid vrij te pleiten is;

Overwegende dat hij immers, zonder aan bepaalde wettelijke verplichtingen te kort te komen, professionele fouten kan begaan hebben, waardoor aanlegster schade kan geleden hebben;

Overwegende dat de professionele verantwoordelijkheid op zich zelf bestaat en de betrokken persoon kan verplichten afgezien van in de wet omschreven verplichtingen;

Overwegende dat aldus beslist wordt dat een louter verzuim, ook *buiten elke wettelijke verplichting tot handelen*, een tot schadevergoeding verplichtende fout in de zin van artikel 1382 B.W. uitmaakt, indien moet aangenomen worden dat een voorzichtig persoon, in de gegeven omstandigheden, niet zou nagelaten hebben te handelen (Burg. Rechtb. Turnhout, 28 April 1953, R. W. 1952-1953, kol. 1758);

Overwegende dat verweerder bezwaarlijk zal be-

twisten dat de deurwaarder — spijs de strikte bepalingen van artikel 609 Wetboek Burgerlijke Rechtspleging) in de regel steeds rekening houden met zgn. buitengerechterlijke opposities, zelfs wanneer zij per gewone brief genotificeerd worden, dat aanlegster dan ook, bij ontstentenis van tegenbericht, gerechtigd was te besluiten dat verweerder met haar verzoek akkoord ging en met de vorm van haar oppositie genoegen nam;

Overwegende dat zij daartoe des te meer gerechtigd was daar zij regelmatig haar zaken aan het ambt van verweerder toevertrouwde en derhalve allerminst van hem moest verwachten dat hij haar essentiële belangen op zulke wijze zou miskennen;

Overwegende dat verweerder andermaal foutief is geweest waar hij, ten misprijze van het wettelijk omschreven voorrecht van aanlegster, de verkoopprijs van het voorwerp van dit voorrecht heeft verdeeld zonder aanlegsters' schuldvordering daarbij in aanmerking te nemen;

Overwegende dat deze fout des te min te verschonen is daar verweerder niet eens verplicht was de last en de verantwoordelijkheid van deze verdeling op zich te nemen, dat hij even goed, en met alle kans op betere vrijwaring van de rechten van alle belanghebbenden, de opbrengst van de verkoop aan de curator van de faling Vantorre had kunnen overmaken;

Overwegende dat waar hij verkozen heeft op eigen initiatief tot de aangevochten verdeling over te gaan, hij professioneel verplicht was :

a) zich voorafgaandelijk naar behoren in te lichten bij de curator omtrent de ingediende en aanvaarde schuldvorderingen;

b) de prijs te verdelen met inachtneming van de wettelijke rangregeling;

Overwegende dat de omstandigheid dat hij het bestaan en de bevoorrechte aard van aanlegsters' schuldvordering tijdig gekend heeft, zijn verzuim bijna onbegrijpelijk maakt en zijn fout nog verzwaart (zie in dezelfde zin : Pirson en Devillé, Resp. civ. extracontractuelle, II, 432; Ber. Brussel, 22 Maart 1935, J. T. 14 Maart 1935, n° 3405; Burg. Rechtb. Brussel, 11 Mei 1935, Rev. Gén. Ass. 1935, 1886; zie ook nota door Jean Fonteyne, sub beslissing in R.G.A.R. 1935, 1376);

Overwegende dat aanlegster door deze fouten van verweerder onbetwistbare schade heeft geleden, dat het bedrag dezer schade overeenstemt met het bedrag van de te loor gegane geprivilegieerde schuldvordering van 9.412,50 frank;

Overwegende dat verweerder deze schade moet vergoeden.

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle andere, meeromvattende en tegenstrijdige besluiten verwerpend, rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg, verklaart de vordering ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

veroordeelt verweerder aan aanlegster te betalen de som van 9.412,50 frank, vermeerderd met de gerechtelijke intresten;

Wijst het overige van de eis af als ongegrond;

Veroordeelt verweerder tot de gedingskosten;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-
tegenstaande verzet of beroep en zonder borg.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN Jaarlijks Congres gehouden te Hasselt op 25 en 26 Juni

De algemeene vergadering wordt geopend te 15 uur in het Gerechtshof.

De Heer Stafhouder Maris, omringd door de leden van de Raad der Orde te Hasselt, wenst de aanwezigen welkom en onderstreept de noodzakelijke rol, die het Verbond speelt in het land.

De Heer Stafhouder Boelens neemt vervolgens het voorzitterschap van de vergadering waar, omringd door de leden van het bureau van het Verbond: Mrs Calozet, Derijcke en Reumont, Ondervoorzitters; Mr Emmanuel Thiebault, Secretaris-Generaal; Mr Felix Landrien, Schatbewaarder-Generaal; Mrs Diercxsens en Janne, Secretarissen; Mr Ugeux, Bijgevoegd Secretaris en Mr Hennebicq, Bijgevoegd Schatbewaarder.

Worden in de vergadering opgemerkt, de Heren Stafhouder Van Reepinghen van Brussel, Fincoeur van Luik, Van der Donckt van Antwerpen, Waha van Luik, Colmant van Bergen, Van Hal van Turnhout, Mr Gobbe van Charleroi, Mr Devos van Namen, Mrs Van Roye en Tienrien van Brussel, enz., enz.

Na de Heer Stafhouder Maris bedankt te hebben, begroet de Heer Voorzitter Boelens de aanwezige personaliteiten, de afgevaardigden van vreemde Balies: Mr Poudenx die de Stafhouder van Parijs vertegenwoordigt, Mrs Visser van Yzendoom en Adriaense, die de Nederlandse Orde van Advocaten vertegenwoordigen, Mr Guill van de Balie van Luxemburg en Mr Marron van de Balie van Munchen, de Heren Bijvoet, Van Soest, Kranzen en Gielen, respectievelijk Erevoorzitter, Ondervoorzitter en Procureur bij de Rechtbank van Hasselt.

De Heer Voorzitter roept de namen op van de Belgische advocaten, overleden tijdens het gerechtelijk jaar en de vergadering neemt een minuut stilte te hunner nagedachtenis in acht.

De prijs Destrée wordt vervolgens toegewezen aan Mr Edouard Gallez, van de balie van Charleroi, voor zijn werk getiteld « Poésie... divin mensogne... ».

Mr Emmanuel Thiebault geeft lezing van het verslag over de werkzaamheden van het Verbond gedurende het verlopen gerechtelijk jaar en Mr Felix Landrien geeft een uiteenzetting aan de vergadering over de toestand inzake rekeningen.

Deze twee verslagen worden goedgekeurd.

De vergadering gaat vervolgens over tot de statutaire verkiezingen.

Mr Roger Van Roye van de Balie van Brussel wordt gekozen in hoedanigheid van voorzitter in vervanging van Mr Boelens, uittredend voorzitter, de heer Stafhouder Fincoeur, Mr Coppieters de Gibson van Brussel en Mr Diercxsens van Antwerpen worden verkozen in hoedanigheid van ondervoorzitters in vervanging van Mr Ancot, Feye en Reumont, uittredend.

Mr Emmanuel Thiebault wordt verkozen in hoedanigheid van Secretaris-Generaal.

Worden tot secretarissen gekozen Mrs Janne en Ooms.

Mr Pelzer wordt tot bijgevoegd schatbewaarder verkozen.

Na de vaststelling van het bedrag van lidmaatschap voor het volgend jaar, ontvangt het Verbond de uitnodiging van de Balie van Bergen om in deze stad haar jaarlijks congres in 1956 te houden.

In zijn sluitingsrede bedankt de heer Stafhouder Boelens

de leden van het Bureau voor hun medewerking, en schetst hij een programma voor de toekomstige werking voor het Verbond. Hij wenst zijn opvolger, Mr Van Roye van harte geluk met zijn verkiezing.

Na de vergadering worden de leden van het Verbond ontvangen in de grootse salons van het Provinciaal Paleis door de Heer Gouverneur en Mevrouw Roppe en een afvaardiging van de Bestendige Deputatie.

Op het stadhuis ontvangt de Burgemeester, omringd door de leden van het College, eveneens het Verbond en verheugt zich in de eer die de Belgische advocaten de stad Hasselt en zo ook de provincie Limburg, aandoen door hun jaarlijkse zitting te Hasselt te houden.

Het traditioneel banket heeft plaats in de even grootse als moderne zalen van de Vereniging der Koolmijnen van Limburg. Ter gelegenheid van de toasts vraagt de Heer Stafhouder Boelens aan de vergadering Zijne Majesteit de Koning toe te juichen.

De verschillende vreemde vertegenwoordigers drukken hun tevredenheid uit uitgenodigd te zijn geworden op deze dag en de Voorzitter Mr Van Roye, bedankt in een verzorgde taal, vol enthousiasme, de vergadering voor de eer die hem werd aangedaan. Hij geeft zich rekenschap van de zware last die op de schouders van een voorzitter rust en schetst de verwezenlijkingen, die hij hoopt door te voeren met de medewerking van alle confraters, in het bijzonder de jongeren.

Vóór hem had Mr Van Reepinghen, Stafhouder van Brussel, met de welsprekendheid die hem eigen is, het dynamisme onderstreept, dat aan de Balie moet heerschen.

Een danspartijtje duurde tot in de late uurtjes en de leden begrepen dat een samenwerking in gezond vermaak de beste vruchten kan geven aan het gemeenschappelijk doel door het Verbond nagestreefd.

De volgende dag stond een prachtige tocht doorheen de Kempen op het programma.

Een dertigtal wagens vertrokken rond 9.30 u. onder de leiding van de toegewijde inrichter, Mr Bijvoet, vergezeld van gemotoriseerde gendarmen, die als moderne herdershonden ervoor zorgden de lange kolonne wagens bijeen te houden en van tijd tot tijd de morgenkalmte met hun schrille sirenes verstoorden.

De congressisten verborgen hun bewondering niet voor de geweldige ontplooiing der provincie Limburg en deze uitstap, door een stralende zon begunstigd, eindigde te Beringen. De congressisten woonden de mis bij, opgedragen in de kerk van Beringen en het aperitief werd aangeboden in het casino van Beringen door de Directie der Koolmijnen. De heer Brun, Directeur-zaakvoerder, ontving de congressisten met geestige vriendelijkheid en in zijn antwoord, liet de Heer Voorzitter Van Roye niet na de bewondering te onderlijnen die allen gevoeld hadden bij het zien van de ontwikkeling en de industriële, economische en sociale verwezenlijkingen van Limburg.

Alvorens uit elkaar te gaan, dineerden de congressisten op het Kasteel van het Provinciaal Domein van Bokrijk, dat zij per kleine groepjes bezochten en waar zij het openlucht-museum bewonderden, waar oude Kempische boerderijen heropgebouwd werden.

*Emmanuel Thiebault,
Secretaris-Generaal.*

Jaarlijks verslag van Mr Thiebault Secretaris-Generaal

Zoals vereist door de statuten, heb ik de eer U het jaarlijks verslag voor te brengen van de werkzaamheden van het Verbond.

Sedert verschillende jaren, heeft ons Verbond onverpoosd zijn pogingen voortgezet om drie werkelijk essentiële doeleinden te bereiken :

Eerst en vooral een zekere veiligheid aan de advocaat te verzekeren ten einde hem in de mogelijkheid te stellen zonder te veel angst de ouderdom tegemoet te gaan.

Vervolgens de fiscale ongelijkheden af te schaffen waarmee de Balie onrechtvaardig bezwaard was.

Tenslotte het beroep opnieuw in te richten ten einde het zijn drie grote monopolieën terug te geven : deze van de raadpleging, van de verzoening en van het pleidooi.

In zekere mate kan gezegd worden dat de eerste twee punten van dit programma verwezenlijkt werden.

De Voorzorgskas is in werking. Weliswaar werd de volmaaktheid — die niet van deze wereld is — niet bereikt, en wij zijn, om het zo uit te drukken, in de rodageperiode. Aanpassingen en wijzigingen zullen kunnen aangebracht worden opdat het toegepaste systeem volledige voldoening zou kunnen geven, en opdat het aan de kas zou toelaten een maximum resultaat op te leveren.

Wat wordt hiermee bedoeld ? Dat het natuurlijk is dat de werking van een organisme zoals de Voorzorgskas bij zijn aanvang een aanpassingsperiode vereist. Alle Balies van het land, op één na, hebben er hun goedkeuring aan verleend. Het is met genoegen dat wij kunnen vaststellen dat de wens die reeds zo lang door de quasi-totaliteit der advocaten geuit werd, eindelijk in vervulling is gegaan.

De werkzaamheden van het Verbond hebben voornamelijk tot voorwerp gehad de hervorming van het beroep en meer bijzonder de studie van het wetsontwerp betreffende de uitoefening van ons beroep.

Een eerste ontwerp, opgemaakt door de Commissie, werd gezonden aan alle advocaten van het land op 7 Maart 1953. Het heeft het voorwerp uitgemaakt van een bespreking en een onderzoek in de loop der bijeenkomsten gehouden te Brussel, te Tongeren op 28 Maart 1953, te Marche op 16 Mei 1953; de besluiten van deze debatten werden op 22 Juni 1953 gepubliceerd. Vervolgens werd op de bijeenkomst gehouden te Brussel op 17 October 1953 verslag uitgebracht door Mr Van Leynseele. Het onderzoek van het voorstel werd terug ter sprake gebracht dank zij Mr Dubru, die in de loop van onze vergadering, gehouden te Gent op 27 Maart 1954, een voortreffelijke studie voorbracht waarin hij de gevaarlijke leemten aanwees van het wetsontwerp dat in de Kamer werd neergelegd. Het Bureau van het Verbond heeft de publicatie van deze studie op zich genomen, zozeer was het de mening toegedaan dat elk van ons een exemplaar van dit werk zou dienen te bezitten, en het zou dienen te lezen en te herlezen om er zich goed rekenschap van te geven dat ons beroep de onderschatting niet verdient waaronder het te lijden heeft. Deze onderschatting is voornamelijk te wijten aan het ondermijningswerk dat op sluwe wijze werd ondernomen door al dezen — en zij zijn zeer talrijk — die aan de zelfkant van ons beroep leven en die er alle belang bij hebben dit beroep te zien beroven van zijn monopolieën. Deze monopolieën zouden door de wetgever dienen bekrachtigd te worden, zoals dit gebeurde in 1810, wanneer de wetgever zich rekenschap gaf van de dringende noodzakelijkheid de orde der advocaten, afgeschaft door de

Franse Revolutie, weder op te richten.

De bijeenkomst gehouden te Antwerpen op 9 October 1954 zette het onderzoek van het ontwerp voort en de Algemene Raad, vergaderd te Brussel op 21 December 1954 besloot de behandeling.

De definitieve tekst werd vervolgens overhandigd aan de Commissie van Justitie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, voorgezeten door de Heer Stafhouder Soudan.

Een hoofdstuk van dit ontwerp is gewijd aan de Tuchtraden in beroep. De wettekst uitgewerkt door het Verbond werd eveneens ter gelegenheid van verschillende studies en besprekingen gezift. Reeds op 7 Maart 1953 werd de voorgestelde tekst gericht tot alle advocaten van het land.

Hij werd nauwkeurig onderzocht tijdens meerdere algemene vergaderingen van het Verbond, nl. deze gehouden te Tongeren en te Marche in 1953; hij werd definitief aangenomen door de vergadering gehouden te Gent op 27 Maart 1954.

Ten einde van het Parlement, deze gelukkige en onontbeerlijke hervormingen te bekomen heeft een afvaardiging van het Verbond er de tekst van overgemaakt aan de Heer Minister van Justitie op 21 Juli 1954.

Het sociaal recht en de tussenkomst der Balie.

Dit was niet het enige werk van het Verbond : de commissie ingesteld en voorgezeten door de Heer Stafhouder Ancot zette haar werkzaamheden voort betreffende de tussenkomst der Balies op het gebied van het sociaal recht. Haar leden hebben zopas een commentaar ontvangen, opgesteld door Mr Brasseur, van de wetsvoorstellen die thans neergelegd werden op het bureau van de Kamer, en die betrekking hebben tot de arbeids-gerechten en het sociaal recht. Dit zal de commissie in de mogelijkheid stellen nauwkeurige besluiten voor te brengen op een volgende bijeenkomst.

Strafrecht.

Mr Willy Calewaert van Antwerpen legde aan de vergadering, gehouden te Brussel, een uitstekend verslag voor over het statuut van de verdediging op repressief gebied, en over de hervorming van het repressief onderzoek.

Ten gevolge van dit verslag, en van het debat dat erop volgde, werd een commissie ingesteld onder voorzitterschap van een veteraan van de Balie, Mr Charles Gheude; zij ondernam onmiddellijk haar werkzaamheden en haar besluiten werden voorgelegd in de loop van de bijeenkomst gehouden te Nijvel op 7 Mei l.l.

Terzelfdertijd deed Mr Liliane Chantraine, der Balie van Brussel, een interessante mededeling, waarbij zij voorstelde sommige hervormingen aan te brengen aan de wetgeving op het gebied der voorlopige hechtenis. De tekst van deze mededeling werd gepubliceerd in het aangekondigd van een Congolese afdeling van het Verbond.

Congolese afdeling.

Wij hebben U verleden jaar de aanstaande stichting aangekondigd van een Congolese afdeling van het Verbond.

Wij mogen U heden zeggen dat dit thans een gedane zaak is. De meeste advocaten die in onze kolonie gevestigd zijn hebben zich bij het Verbond ingeschreven. Zij ontvangen onze publicaties, en U zult in een der laatste nummers van «Omnia Fraterne» een nota heb-

ben gelezen van de hand van Mr Humblé der Balie van Elisabethstad, over de organisatie van de Balie in de Kolonie en over de Tucht der advocaten.

Aldus worden de banden die de balies van het moederland aan deze van de Kolonie verbinden, steeds nauwer aangesnoerd.

Internationale betrekkingen.

Op het gebied der internationale betrekkingen werd het Verbond vertegenwoordigd op de jaarlijkse bijeenkomst van de Nederlandse Orde der Advocaten, gehouden in September 1954 te Maastricht en op de dag der Zwitserse advocaten die plaats had op 19 Juni 1955 te Montreux.

Onze Voorzitter heeft ons vertegenwoordigd en is aanwezig geweest op de plechtige openingszitting van de Jeune Barreau van Parijs en op het Congres van de Nationale Vereniging der Advocaten van Frankrijk en van de Franse Unie.

Onze Federatie heeft vorig jaar de Internationale Unie der Advocaten, die haar congres hield te Brussel, in September 1954, officieel ontvangen.

Het Verbond, zet aldus de taak voort die haar toegewezen is, zonder evenwel inbreuk te maken op de prerogatieven van de Raden van Orde. Het heeft een vooraanstaande rol te spelen in de verdediging der algemene belangen der advocaten van België.

De Balies begrijpen dit meer en meer; de individuele inschrijvingen nemen steeds toe in de Balies die niet « en bloc » zijn aangesloten.

Er zijn thans 11 Balies die « en bloc » aangesloten zijn, en het is mij een genoegen ze op te noemen: Gent, Antwerpen, Brugge, Verviers, Kortrijk, Dinant, Tongeren, Hasselt, Bergen, Turnhout, en zeer onlangs heeft de Balie van Nijvel zich eveneens aangesloten.

Dit is een voorbeeld, dat dient gevolgd te worden, en ik hoop dat weldra het Verbond alle advocaten van het land zal groeperen.

Wij moeten ons verenigen, indien wij met succes ons beroep willen verdedigen, en de onmisbare maatregelen willen treffen om de moeilijke problemen op te lossen die betrekking hebben op de inrichting zelf van de Balie.

Deze problemen moeten bestudeerd worden, gerijpt en overdacht in het licht van de eisen van de huidige economische en sociale ontwikkeling.

Er zijn er meerdere, die hun plaats hebben in een volledige herziening van de gerechtelijke organisatie

en van de procedure; om er slechts enkele op te noemen: bespoediging van de procedure, vermindering van de gerechtskosten, afschaffing van de pleitbezorgers.

Deze problemen hebben reeds het voorwerp uitgemaakt van een onderzoek in de loop van onze voorgaande bijeenkomsten. Er zal moeten op teruggekomen worden. Afschaffing van de Rechtbanken van Koophandel; verruiming van de voorwaarden tot de uitoefening van het beroep in het kader van een strenge tucht.

Ik heb het U reeds gezegd, en ik meen het nogmaals te moeten herhalen; op gevaar af te versmachten moeten wij noodzakelijk overgaan tot de nodige aanpassingen.

Ziet men niet het droevig schouwspel van jongeren die afvallig worden, en van de ontmoediging die zich ontwikkelt in de schoot van de Balie, die nochtans een heerlijk beroep is en blijft.

In het gerechtelijk leven moet men zo spoedig mogelijk verse lucht inademen, gezuiverd van de besmettelijke uitwasemingen die het thans bederven.

Wij zijn in de atoomperiode en wij leven nog zoals in de tijd van Napoleon. Het vliegtuig heeft de postwagen vervangen, waarom moet dan in de Balie het statische de overmacht hebben tegenover het dynamische...?

Deze alarmkreet, waarde Confraters, werd door velen onder U gehoord, velen geven er zich rekenschap van dat men moet overgaan tot de noodzakelijke veranderingen, zeer weinigen nochtans vatten de taak aan...

De hulp van allen is evenwel noodzakelijk. Ziedaar, waarde Confraters, en u zult mijn oprechtheid verontschuldigen, de overwegingen die ik aan het einde van dit verslag U wilde onderwerpen. Ik druk de wens uit dat deze oproep niet vruchteloos zal zijn...

Er blijft mij thans nog over, alvorens dit verslag te beëindigen, U geachte Heer Voorzitter, onze oprechte dankbaarheid te betuigen en U onze bewondering uit te drukken voor de moeite die U zich hebt getroost gedurende uw 2 jaar voorzitterschap, voor het aanzienlijk werk dat U hebt geleverd in kalmte en soms in stilte — maar de meest blijvende verwezenlijkingen vergen noch drukte noch lawaai.

Sta me toe U mijn diepe sympathie uit te drukken, nog aangewakkerd door het leedwezen dat ik gevoel U het voorzitterschap van het Verbond te zien verlaten, dit voorzitterschap omstraald door de herinnering van een gelukkige en vruchtbare samenwerking.

Slotrede van Mr. Ch. Boelens, Voorzitter van het Verbond

Waarde Meester Van Roye,

Beste Vriend,

Het is mij een bijzonder genoegen Uw verkiezing tot het voorzitterschap van het Verbond der Belgische Advocaten te kunnen proclameren en ik zeg U onmiddellijk al het geluk dat ik gevoel, wanneer ik U de toorts kan toevertrouwen onder het teken «Omnia Fraterne».

Zo lang reeds kennen wij U als een der trouwe bewakers van het patrimonium van ons Verbond. De uitbundige toejuichingen van onze confraters hebben geklonken als een kreet uit het hart.

Uw onvermoeibare toewijding aan de studie van de beroepsproblemen is algemeen bekend. De hoofden van uw balie, uw confraters van de Raad der Orde en al uw vrienden lieten geen gelegenheid voorbijgaan om — uw bescheidenheid ten spijt — uw lof te bezingen.

Het is niet zonder een diepe ontroering dat ik nog de betreurde stafhouder Albert Chômé — deze grote stafhouder, die in functie was gedurende de twee jaar van mijn stafhouderschap te Antwerpen, deze zo klaarziende man, deze apostel van het beroep — hoor zeggen, wanneer hij me onderhield over zijn prachtige plannen, dat hij in hun goede uitslag vertrouwen had,

omdat Roger Van Roye, evenals Maurice Tienrien en anderen, zich samen met hem onledig hielden met de studie van de nieuwe beroepsproblemen en met de oprichting van het te verwezenlijken werk.

Sindsdien heb ik het genoegen gehad U van dichterbij te leren kennen en U steeds te ontmoeten op de voorposten van de plicht: bij de Voorzorgskas, bij het Verbond wanneer er verslagen dienden gemaakt over zeer ingewikkelde problemen.

Levende encyclopedie ten behoeve van de vraagstukken die betrekking hebben op onze werkzaamheden, hebt U ons nooit uw kostbare hulp geweigerd.

Aanvaard daarom in alle vriendschap onze dank.

Wij zijn eveneens gelukkig U te zien opstijgen tot de hoogste eer van het voorzitterschap van het Verbond der Belgische Advocaten.

Deze eer komt U toe, want, benevens de erkentelijkheid die wij U verschuldigd zijn voor uw werk, willen wij ook hulde brengen aan uw rechtschapenheid, aan uw oprechtheid en bovenal aan uw innemende vriendelijkheid, in een woord, aan uw confraterniteit, zozeer gewaardeerd door alle confraters, of zij Vlaams- of Franstalig wezen.

De grote Balie van Brussel heeft aan het Verbond der Advocaten de beste van haar krachten gegeven: U werd in haar school gevormd.

Het Verbond, aan hetwelk U reeds zoveel blijken van verknochtheid hebt gegeven, zal ruimschoots voordeel trekken uit de grote hoedanigheden welke deze school U heeft bijgebracht.

Ik wens U een gelukkig voorzitterschap toe, en ik meen de tolk te zijn van al onze confraters wanneer ik U een welgemeende en oprechte samenwerking beloof.

Mijnheer de Voorzitter, MM. Stafhouders,

MM. Magistraten, Waarde Confraters.

Sta mij toe, alvorens afscheid te nemen, U enkele opmerkingen van algemene aard mede te delen betreffende de problemen die ons aan het harte liggen en waarmede wij ons in de laatste 2 jaren hebben bezig gehouden.

De heer secretaris-generaal heeft U in zijn verslag een schets gegeven van onze werkzaamheden en hij heeft een overzicht bezorgd van de bekomen resultaten.

Hieraan zou ik enkele opmerkingen willen toevoegen.

Voorzeker, de Balie maakt een crisis door. Dit is het dagelijks voorwerp van onze zorg.

De oorzaken zijn eerst en vooral van sociale en economische aard. De geschiedenis van de Balie leert ons dat in andere tijden, en om dezelfde redenen, een gelijkaardige crisis gewoed heeft: overtollig aantal leden der Balies, en daarentegen vermindering van de zaken, vermindering die soms van tijdelijke aard is.

Om aan dit euvel te verhelpen, geven wij de jongeren raadgevingen, trekken wij de aandacht van de wetgever op de onmisbare hervormingen van de strafprocedure en van de burgerlijke rechtspleging. Wij vragen aan eenieder ons verslag uit te brengen aangaande zijn suggesties, en onze bijeenkomsten bij te wonen om mede te werken aan onze studies.

De oorsprong zelf van het beroep van advocaat geeft blijk van een ingeworteld individualisme, voor een groot deel te wijten aan de voorspoed die de Balie in het verleden gekend heeft.

Ons beroep is dus nog steeds moeilijk overeen te brengen met allerlei maatregelen van gemeenschappe-

lijke aard. Vandaar een opmerkelijke onverschilligheid en veel abstentionisme.

In bezweer mijn confraters niet te wachten tot er gevaar is of nakende bedreiging, om zich bij ons aan te sluiten en de doeltreffende middelen te vinden.

Ik ben de toegewijde opstellers van het Journal des Tribunaux en van het Rechtskundig Weekblad dankbaar voor de publicatie van de artikels die de advocaten attent maken op de gevaren die zich voordoen.

Dit is echter niet voldoende; er is actie nodig, en men moet practische en onmiddellijke oplossingen tot stand brengen. De edele tradities van onze Orde kunnen niet weerstaan aan de drang van de sociale en economische ontwikkeling en wij moeten dus, samen, een betere organisatie, een aanpassing aan de moderne tijden en een versoepeling van onze beroepsregelen verwezenlijken.

Balies van bevriende landen hebben sinds lang deze toestand begrepen. Ik kan u verzekeren dat de regelen van de tucht en van de beroepseer bij hen niet in het minst daardoor hebben geleden, en dat de prerogatieven van de Orde der Advocaten ongeschonden zijn gebleven.

De advocaat blijft vrij en onafhankelijk. Hij heeft slechts van zijn geweten richtlijnen te ontvangen. Maar men stelt vast dat het een dwaling is slaaf te blijven van zekere strenge beroepsregelen, die niemand ten goede komen. Vandaar de gedachte van associatie en specialisatie. Nogmaals, wij kunnen slechts aanbevelingen doen. Het ware verkeerd omtrent dit punt op een andere wijze wetten te stellen.

De associatie van advocaten en de specialisatie zijn van aard om het werk te vergemakkelijken door de taak te verlichten en aanzienlijke besparingen in de beroepsuitgaven mogelijk te maken.

Ook hier stellen wij vast dat sedert de Balies de associatie hebben toegelaten en zich tegen specialisatie niet hebben verzet, de rol van de advocaat tegenover zijn cliënt gesteund blijft op het vertrouwen, t.t.z. op een element van uitsluitend persoonlijke aard. Dit komt erop neer te zeggen dat in België de vereniging van advocaten op basis van een contract met winstgevend doel, nog lang niet het welslagen kent dat men verwachtte.

De steeds aangroeiende ontwikkeling en het steeds dieper ingrijpen van de fiscaliteit hebben een grote weerslag gehad op de bewaring van de persoonlijke fortuinen en van de besparingen door middel van de opbrengst van het werk van de advocaat. Hij kan dus geen voorzorgsreserven aanleggen voor zijn oude dag en niet zorgen voor zijn echtgenote of voor zijn familie.

Het logisch en onvermijdelijk gevolg van deze toestand, nauw verbonden aan de sociale evolutie, heeft de Belgische Balie geleid tot de oprichting van de Voorzorgskas als eerste collectieve verdedigings-maatregel.

De Voorzorgskas werd in werking gesteld in Maart 1954 en wij kunnen zeggen dat het eerste dienstjaar zeer bevredigende uitslagen heeft opgeleverd, die weldra zullen gepubliceerd worden.

Dit is een eerste stap en, noodgedwongen, moeten wij vooruit in alle onafhankelijkheid en in alle confraterniteit, op gevaar af voortdurend voorbijgestreefd te worden door wetsbepalingen van economische en sociale aard.

Maar buiten die bekommernissen van materiële aard hebben wij er nog andere op een meer hoogstaand plan.

Het beroep is bedreigd, omdat het onder verschil-

lende vormen, die soms moeilijk te ontwaren zijn, op onwettelijke wijze wordt uitgeoefend door personen die vreemd zijn aan de Balie. De inbreuk op het pleidooi-monopolie en op het raadplegings-monopolie van de advocaten is flagrant.

De waarde van het diploma dat wij ten koste van veel familiale opofferingen behaald hebben, wordt in gevaar gebracht. Ook de rechten en de belangen van de rechtsonderhorigen worden bedreigd. Het gevaar is van publieke orde.

Men moet het wel zeggen, de wetgever heeft reeds zulke inbreuk op de uitoefening van ons beroep gedekt, wanneer hij b.v. de secretaris van een syndicaat toelaat te pleiten en de belangen te verdedigen van de leden van dit syndicaat, die afhangen van de Werkrechtsheraad en andere uitzonderingsrecht machten.

Door dit feit zelf, dekt de wetgever al wat deze buitenstaanders, vreemd aan het Recht, zullen doen op gebieden die met hun tussenkomst nauw verbonden zijn: werkongevallen, sociale wetten, familierchten, onafgezien van het feit dat het aldus zeer gemakkelijk zal zijn vandaar over te gaan naar andere gebieden van het recht. Dit alles kan tot de gevaarlijkste toestanden leiden.

Wij smeken de wetgever aan deze misbruiken een einde te stellen, en wij hopen daarin te slagen.

Maar anderzijds geven wij onze jonge confraters de raad zich op al deze nieuwe gebieden van het modern Recht te specialiseren, om binnen korte tijd de leek-specialist, die zich aan het publiek voorstelt, te doen mislukken.

Het is daarom dat het Verbond zich bijzonder heeft toegelegd op het wetsontwerp aangaande de uitoefening van het beroep van advocaat.

Tot nog toe is dit vrij beroep, dat zich op het voorplan bevindt van de intellectuele activiteit in België, beheerd door de wet van 22 Ventôse, 2 germinal, jaar XII, en door het keizerlijk decreet van 14 December 1810, evenals door de daaropvolgende Koninklijke Besluiten.

Wij hebben eraan gehouden op verscheidene plaatsen de absolute onafhankelijkheid en de vrijheid van de advocaat te onderlijnen, evenals de prerogatieven van onze Orde.

De advocaat wordt beoordeeld door zijn gelijken. Sedert de XVIIIe eeuw is het principe erkend voor de Tuchtraden in Eerste Aanleg.

Waarom zou het dan ook in graad van beroep anders zijn?

Wij hebben geoordeeld dat onze fundamentele wet zich niet moest bekommeren om uitvoeringsdetails. Koninklijke Besluiten kunnen getroffen worden indien zulks noodzakelijk blijkt.

Overigens zal elke Balie in alle vrijheid de modaliteiten regelen volgens haar eigen gebruiken en tradities.

Hoeden wij ons voor een ophoping van teksten; het is een euvel van deze tijd. Ons beroep heeft geen behoefte aan een compacte wetgeving. De Raden der Orde, bewakers van de eer en de tucht, zijn in de eerste plaats daar om onze eeuwenoude voorrechten te verdedigen.

De wet op de uitoefening van het beroep van advocaat bevestigt met kracht de noodzakelijkheid om strafrechtelijk te beteugelen de daad van diegenen die er een gewoonte van maken zich zelf of door bemiddeling van derden, tot belanghebbenden te wenden om tussenkomsten aan te bieden ten einde langs rechterlijke weg een of ander voordeel of resultaat te bekomen.

Het aldus door het Verbond bestudeerd en om-

gewerkt project werd overhandigd aan de heer Minister van Justitie. Wij hopen dat de Commissie van Justitie er een welwillende aandacht zal willen aan verlenen.

En hier wil ik een wens uiten.

Het Verbond kan enkel zijn voldoening uitdrukken over haar uitstekende betrekkingen met de achtereenvolgende regeringen van het land. Ik houd eraan een warme hulde te brengen aan de heer du Bus de Warnaffe, Minister van Justitie gedurende het eerste jaar van mijn voorzitterschap, alsmede aan de heer Minister Albert Lilar, en aan de ambtenaren van het departement van Justitie. Steeds werden wij met de meeste welwillendheid ontvangen en aanhoord.

De confraters-parlementairen doen eveneens hun best om hun invloed aan te wenden, maar hun rol is dikwijls kies en ondankbaar.

Evenwel zou een nauwere samenwerking kunnen tot stand komen, wanneer het gaat om de verduidelijking van wetten en besluiten, die nauw verbonden zijn met de uitoefening van het beroep zelf — of om de problemen van strafprocedure of burgerlijke rechtspleging die de Balies in hoogste mate aanbelangen.

Het Verbond van Advocaten, en de Balies zelf, zouden hun officiële afgevaardigden moeten kunnen doen horen in de schoot van de ingestelde commissies. Er zou dan dadelijk contact zijn en een onmisbaar aanknopingspunt om, zonder groot tijdverlies, tot de oplossing van dringende problemen te komen.

Wij wensen deze hervorming en de invoering van dit gebruik in het belang zelf van een betere wetgeving.

Aan alle confraters die hebben deelgenomen aan onze werkzaamheden en die zich gedurende deze twee jaren hebben ingespannen, bied ik mijn meest oprechte gevoelens van dankbaarheid aan.

Het Verbond telt meer dan 2.000 leden. 11 Balies zijn «en bloc» aangesloten. Nieuwe inschrijvingen worden spoedig verwacht. De grote Balie van Brussel telt 600 individuele aangeslotenen bij het Verbond.

Het bureel heeft de studie ondernomen van de omwerking der statuten, nl. wat betreft de samenstelling van de Algemene Raad en het contact met de stafhouders t.o.v. de problemen die verband houden met de organisatie van het beroep, of alle vragen van algemeen belang. Dit punt zal op de dagorde van een volgende vergadering van de Algemene Raad gebracht worden.

Misschien zullen de beoogde hervormingen van aard zijn om vele confraters op tijd, en niet achteraf, uit hun gelatenheid wakker te schudden. Maar welk belang hebben de teksten en de statuten indien de advocaat niet aanvoelt dat hij niet afzijdig mag blijven wanneer het gaat om het lot en de toekomst van de Orde.

Het beroep wordt uitgeoefend in het kader van het leven; het is er nauw mee verbonden. Zonder de gevoelens van confraterniteit en van solidariteit, die het Verbond trots is elke dag te huldigen, is dit beroep niet waard uitgeoefend te worden, want deze gevoelens zijn de stut en de steun voor onze harde inspanningen.

Kennen wij niet een gevoel van gewettigde fierheid bij het aanschouwen van de Belgische Balies met hun energie, hun werkzaamheid, hun onafhankelijkheid?

Wij verheugen ons in de betrekkingen van hoffelijkheid en van uitstekende verstandhouding met de ganse Magistratuur en wij bewonderen de kunde, de hoge cultuur van de confraters en hun verkleefdheid aan het vaderland en aan de publieke zaak.

Hoeveel vriendschappen voor gans het leven zijn niet reeds gesproken uit de wederzijdse waardering

en achtung onder onze confraters.

Ik ben U oneidig dankbaar, waarde confraters, dat U mij de eer hebt willen aandoen, nu reeds twee jaar geleden, mij in de gelegenheid te stellen daarvan blijk te geven, met meer overtuiging nog dan voorheen.

Het is in alle oprechtheid en eenvoud, maar met volle kennis van zaken, dat ik U dit in herinnering wilde brengen.

Ik behoud dit aandenken als een kostbaar iets in het diepst van mijn gemoed.

TAALKUNDIGE KRONIJK

OP BEZOEK BIJ DALSCHOT

VIII.

Overg. ww. onoverg. + voorz. :

Aanfokken - aanjagen - een gebit aanleggen aan - aanspannen - aansporen - aanzetten - aanzetten tot sneller lopen - afdraven - afjagen - afjakkeren - afmennen - africhten - afrijden - staart en oren afsnijden - afstappen - afsteken - iemand van het paard afsteken - en afwisselen - afwrijven - afvallen van - baden in het wed - bereiden - berijden - beslaan - over 't p. beuren - beslaan - bevrachten - bewaren - brengen (naar het wed, op stal) - breidelen - cingelen - dekkleden opleggen - doodrijden - doorrijden - drenken - drijven (met sporen) - drillen - fokken - gebruiken (onder de zadel) - geschikt maken voor rijden - lange haver geven - de sporen geven - gewennen aan toom en arbeid - te p. grootbrengen - inspannen - teugelen - van stal halen - houden (op de heupen) - houden (in bedwang, bij de toom, kort op de toom) - jacht maken op - jagen (achter de schans, in het wed, op de vlucht) - inspannen - intomen - kennen - kleden - klimmen te p. - komen te p. - krijgen op 't p. - kunsten leren - flink de teugel laten gevoelen - leiden - leren - leren rijden - lichten (iem. over 't p.) liefhebben - de buikriem losmaken - makelen - maken tot huisdier - zich meester maken van - menen - mesten met koren - mishandelen - nopen met sporen - de staart opbinden - oefenen - in de weide opvangen - een premie toekennen - van de spanketting ontdoen - overbrengen - overlaten aan zich zelf - nalopen - ophouden met de toom - optomen - optuigen - opvangen in de weide - opvoeden - opwekken - pantsen - doen rennen - rijden (te p., tussen of te midden van de paarden - te schande - zonder zadel) - ringen (merrie) - roskammen (tegen de vleug) - scherpzetten - slaan - spannen (achter, voor, te samen spannen, paarsgewijs voor de wagen) - springen (op, af, te) - schachelen - schouwen - slachten - stallen - steken met de sporen - straffen - stijgen te p. - stuiven van 't p. - sturen in de wei - temmen - tillen (over 't p.) - tooien - toemen - trainen - tuisen - tukken - uitsluiten v. d. wedstrijd - uitputten - uitsluiten - verharddraven - verhuren - vermaak schepen in - verwakkeren - verzorgen - de teugels viëren - villen - voeden - voorttellen - wedden op 't verkeerde p. - 't p. voorbijrijden - voorzien van nieuwe p- en zadelen - in de bek zien - van zijn paard zijn - zitten (schrijlings zitten op, goed te p.) - voor de huifkar zetten - zetten op, van - zorgen voor - de zweep leggen over 't p. - doen zwenken.

Samenstellingen :

Bijpaard - brouwers-, Dongola-, circus-, dwerg-, hand-, herte-, hobbeld-, hunter-, karre-, koets-, koppel-, luxe-, manege-, mijn-, molen-, nijl-, nok-, oorlogs-, parade-, ploeg-, post-, pronk-, ren-, rij-, school-, sjees-, slepers-, strijd-, stroom-, trek-, tros-, spring-, tel-,

tijger-, trek-, tros-, vracht-, wagen-, werk-, zadel-, zee-, zij-

PAARD - mens, springen, rijden, rijder, rijdster.

PAARDE - bek, biefstuk, bloem, boon, borstel, brood, dag, dek, deken, dracht, drek, gedacht, getrappel, getuig, haar, hals, haren, hoef, horzel, kam, kastanje, knecht, koorts, kop, kracht, kuur, le(d)er, leugen, maag, mest, middel, net, oog, poot, ras, rib, spons, sport, spreuk, sprong, staart, stal, tand, toom, tram, tuig, vijf, vlees, vloek, voet, vracht, week, weg, werk, zadel, ziekte.

PAARDEN - arbeid, arts, beenhouwer, berijder, baan, dek, dief, dokter, fokker, -ij, gast, geld, geslacht, getrek, gordel, haam, hak, handel, hark, harnas, hoef, koper, houder, houweel, ijs, jongen, kenner, kweek, leren, liefhebben, lucht, luisvlieg, markt, materiaal, meester, molen, natuur, oog, pad, paar, peer, post, pruim, purgatie, ras, schilder, schouw, slager, slachter, -ij, smid, spel, spoor, spoorweg, sport, sportliefhebber, stal, stamboek, stapel, stoet, stoeterij, stro, stuit, teelt, tentoonstelling, tuiser, tusing, vlieg, voeder, volk, wed, zalf.

PAARDS - lengte.

Hoedan, en gebreken : Goed, teer, fris, hard van bek — O en X-benen — beenexostose — buitenwaarts gerichte benen — doorzakkende borstkas — bokbenigheid — bolspat — ellebogen naar binnen — ellebogen naar buiten (toontreder) — goed of slecht naar het gebit — gallen (versch. soorten) — koehak(kigheid) — verbinding van hoefkraakbeenderen — plat- of volhoeven — hazeleger — plattribbigheid — rasp — sabelbenigheid — schuifels en peesklap — eczeem — mok — losliggende schouder — hazeleger — legger — gescheurde pees aan 't spilbeen — draagt zijn kop hoog, laag — gecouronneerde voorknie — welgemaakte (wanstaltige) voorhand — luistert (niet) naar de sporen — moeilijk (gemakkelijk) te bestijgen — slecht gevormd kruis — ligt zwaar in de vuist — trekt, spartelt met de benen — buitenwaarts gerichte voorvoet — sterk voorgestel — lang (hoog) gekoot.

Ziekten : Stompe, misvormde benen — dempigheid — dikkop — duizeligheid — dunkop — horrelvoet — chronische intermitterende kreupelheid — hazenhak — kolder — mouw — reebeen — zwarte star — steegheid — lucht- en windzuigen — spat — vallende ziekte.

Besmettelijke z. : Hondsdolheid — huidworm — kwade droes — mildvuur — schurft.

Paardentuig :

Gespen, toom, gebit (bit) aanleggen — hoofdstel, teugels, gareel of aam (zwaar trekken), borstriem (licht trekken) — stangengebit (met één hand), trens (met twee handen) — samenstel nemen — schoftzadel, staatriem, haken voor de strengen — ringen voor de teugels — bijzet- of opzetteugels — schoftzadel houdt de bomen van het limoen op — staatriem.

Spreekwoorden : de beste paarden staan op stal - van het paard op de ezel springen - de p-en achter de wagen spannen - het oog van de meester maakt het paard vet - het paard dat de haver verdient krijgt ze niet - waar het paard aangeboden is moet het vreten - oude p-en jaagt men achter de schans - een gehuurd paard en eigen sporen maken korte mijlen - een gegeven paard mag men niet in de bek zien - het hinkende paard komt achteraan - een lange haver geven - geen blind paard kan er schade doen - zijn houding te paard is net - paard op de stang rijden - een - onder de zadel gebruiken - een oud paard van stal halen - gauw op zijn paard zijn - op zijn paard komen - gauw op zijn p- zijn - op zijn p- klimmen,

springen - op zijn paard komen - met de apostelpaarden - paardevlees gegeten hebben.

Vergelijk. Honger hebben, zweten als een paard.

Literatuur: Beiaard (Heemskinderen) — Bride-d'or (Roland) — Bucephaal (Alexander de Grote) — Equus Gorgoneus: Pegasus — Rossinant (Don Quichotte) — Abaster, Metheus, Nonius (Pluto) — Ethon, Pirois, Eous, Phlegon (Zoon). Zie verder Apocalypsis, Troje.

Paardensport:

Zinverw. w.: Concours hippique, corsa (zonder berijders), handicap (met voorgift), harddraverij (om prijs), omnium (alle paarden mogen deelnemen), rit, wedren, wedloop.

Paardenliefhebber, hippomaan, hazardspeler.

Beroepsrijder, bookmaker (sluit weddenschappen af), gangmaker (voorrijder), handicapper, hardrijder, jockey, pacemaker, rondenteller, sprinter (hardloper op korte baan), starter (seint vertrek).

Hardloper, manègepaard, racepaard, racer (renpaard), tachydroom (hardloper), remontepaard, favoriet, jaarling.

Baanwedstrijd, boegsprietlopen, carroussel, estafettenloop, hardlopen, -erij, hardrijden, huddle-race, koers, marathonloop, race, ren, sprietlopen, steeple-chase (over heg en steg naar punt in 't verschiep), tachydromie, wedloop, wegwedstrijd.

Trainer, staljongen, ritmeester, (opper)stalmeester, renstalbezitter.

Ww.: Paarden in de baan brengen, in een rij opstellen, op de been houden, in- en ontladen, aanzetten (door toedoen van opwekkende middelen: doping), inhouden bij de start, sprint, finish, - sparen voor de sprint, in training zenden.

Entraîneerinrichting, renverenigingen, renbanen tot stand brengen, inrichten, wedlopen houden, zijn stal uitbreiden, weddenschappen aangaan, wetenschap van stamboom en behandeling leren, kennen, - op paarden zetten.

Stal tekent overwinningen op, wedrenstallen vieren triomfen, verenigingen houden meetings.

N. Paddock, zadelpaats(terrein), tribunes, loges, scheidsrechtersloge. Parforcejacht, jachtritten achter een jagermeester met eindloop, galoprennen, ringrijderij.

Derby-day.

Epith. Jonge, goedgebouwde, deugdelijke, krachtvolle, getrainde, warmbloeds, Engelsvolbloeds, onverschrokken, rinkelend en blinkend opgetuigd - van systematische veredelde afkomst.

Ww. Is in conditie - debuteert gunstig - heeft een goede carrière voor zich - loopt onder de naam van - loopt veranderingen op - heeft concurrenten - munt uit in 't wedlopen - rijdt uit, in de bocht - draaft op grasbanen aangespannen of onder de man - valt over de heg - weigert de heg, de hindernis - draaft op korte, lange, vlakke baan - legt in draf af - slaat, verbetert het record - het record, een overwinning van betekenis - wint rit, prijzen - springt in, over de sloot - verschijnt aan de start - heeft neiging om uit te breken - legt het parcours geregeld af - brengt de kleuren van zijn eigenaar zegevierend aan de eindpaal - legt beslag op gewaardeerde prijzen - neemt een voorsprong - zakt in volle vaart ineens - schiet vooruit - valt af - dekt de onkosten van trainen en verzorging.

Met aangespannen paarden:

Harddraverijen: snelwedstrijden met sulky of speedcars (Orlowsdravers) - wedstr. vr pacers - kortebaam, monté draverij - harddraverij met arresleden — tuigpaardensport op concours hippique voor éénspannen, tweespannen, langspannen, meerspannen, vier-, zes,

enz. - langafstands- en behendigheidsritten voor twee en meerspannen.

Spelen:

Coaching - Gymkhanaraces houden met arresleeën - Push-ball - ruitersbalspelen - carrousselrijden - voltigeren - Olympische: dressuurwedstrijd, three days event galop - campagnedressuur - cvcross-country - steeple-chasse - wegparcoursen - springconcours - polowedstrijden voor landenteams.

Milit. sp.: Het afgrond- of hellingrijden - sierlijke evoluties - manege, rijsschool - de p-en laten walsen, ronddraaien - plotseling arrêteren in een vliegende galop - evolutierijden op grote schaal - geduchte sprongen, merkwaardige, gewaagde toeren uitvoeren.

Wordt voortgezet

Albert Blontrock.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor sociaal recht en van de arbeidsrechten, n° 3-4 1955:

Haesaert J. P., Les commissions paritaires et la compétence d'annulation du Conseil d'Etat. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Notarissen, n° 5 - Mei 1955:

H. Du Faux, Contractuele erfstelling. Omvang en aspecten der onbeschikbaarheid. — Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, afl. 26 - 25 Juni 1955:

Mr J. F. B. Rutgers, De orde van Advocaten in de branding. — Prof. Mr J. C. Van Oven, Het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — Mr J. J. Cremers, Leveringsplicht aan outsiders. — Prof. Dr. J. H. A. Loogemann, Toetsing van rijksregelingen in de Nederlandse Antillen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4405 - 25 Juni 1955:

Prof. Mr M. H. Bregstein, Enige beschouwingen over de stichting in verband met het ontwerp van wet van 29 April 1954 (II). — Y. D. C. van Duyn, Fiscale Notities. — J. A. Fray, Nogmaals de investeringsaftrek, m.o. Y. D. C. van Duyn. — Mr A. G. Lubbers Jr., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Bewijs en verjaring (III).

Journal des Tribunaux, n° 4071 - 26 juin 1955:

De la réparation du dommage matériel en cas de décès ou d'atteinte à l'intégrité physique. Jacques Tassin. — Jurisprudence.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, n° 5 - mai 1955:

Albert Gilliaux, l'article 2, alinéa 2 du Code néal, s'applique-t-il au Code de la route?

Recueils Dalloz et Sirey, 24e cahier - 25 juin 1955:

Raymond Guillin, Essai sur une réforme générale du contentieux administratif. — C. Chavanne, Le Droit du légataire universel non saisi de rétracter sa renonciation. — R. Savatier, La résiliation du bail rural pour inadaptation du fermier aux méthodes nouvelles de culture. — P. A., La décision du juge répressif sur les réparations civiles malgré le pourvoi formé contre l'arrêt de condamnation. — F. G., Le délit de substitution, par un pharmacien, de médicaments à d'autres remèdes, à fin de remboursement par l'Assistance publique. — Suzanne Dureteste, La carte d'identité professionnelle des voyageurs et représentants de commerce.